

Architektura knihoven

KISK FF MUNI Brno

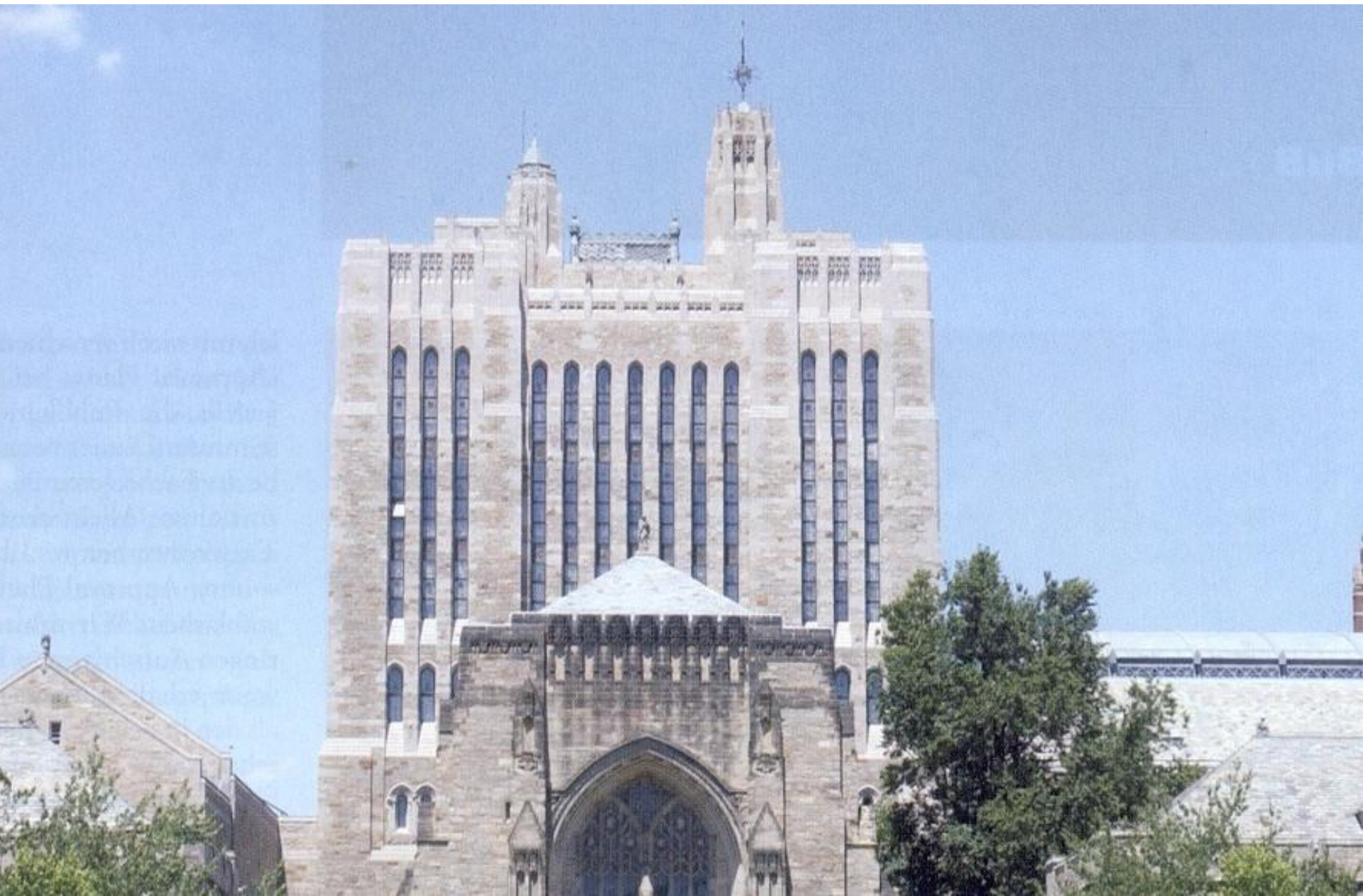
2012 - 2013

1. téma

Vývoj architektury knihoven

PhDr. Ladislav Kurka

Architektura je
stavitelské umění
a architektura knihoven
je umění postavit
funkční a krásnou knihovnu

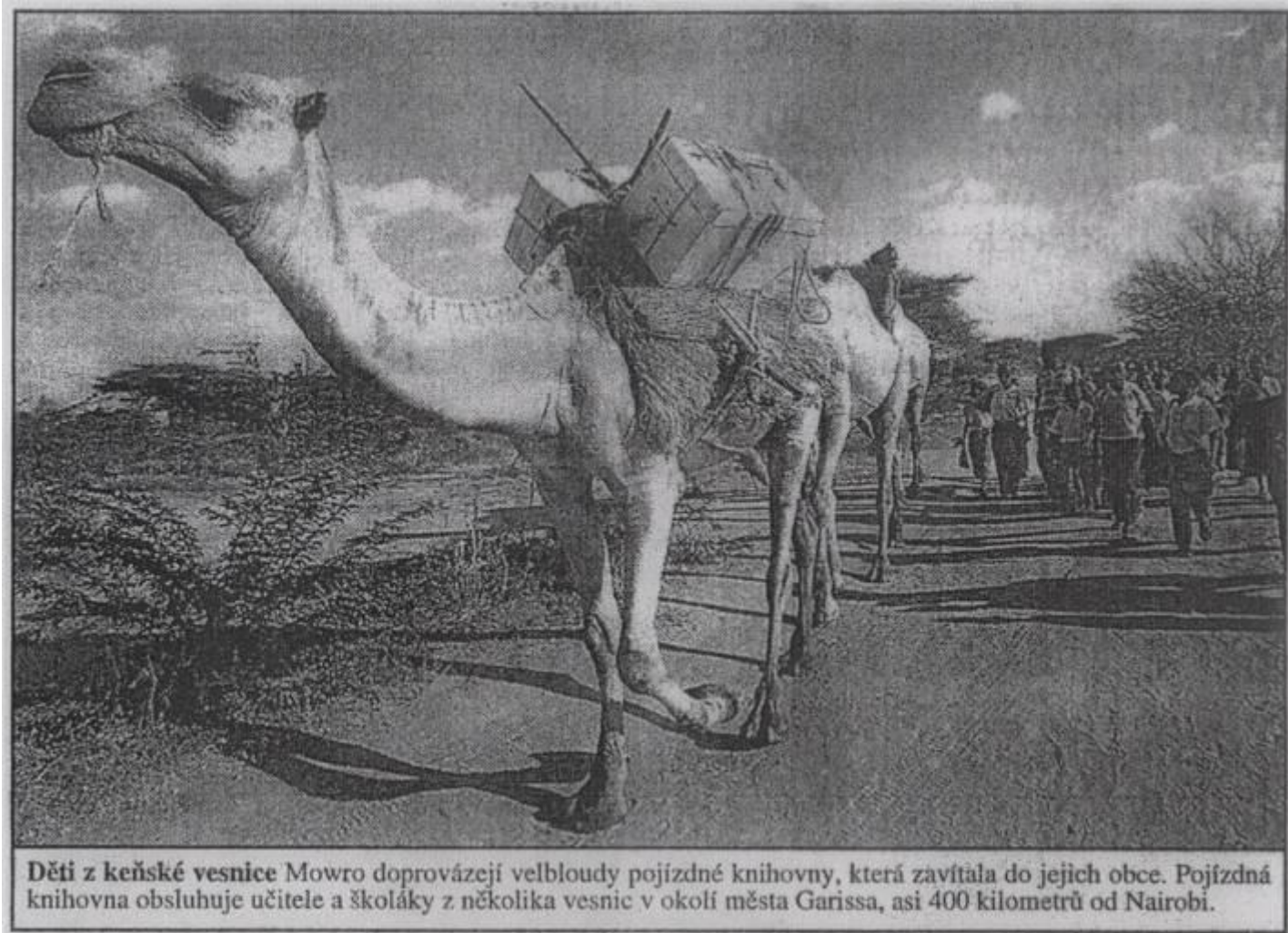

To není katedrála – to je knihovna

Sterling Memorial Library neboli
Univerzitní knihovna Yale v New Haven,
stát Connecticut (USA)

- Univerzita Yale – jedna z
nejvýznamnějších amerických univerzit
- Projekt Paul Rudolph
- Stavba 1958 - 1964

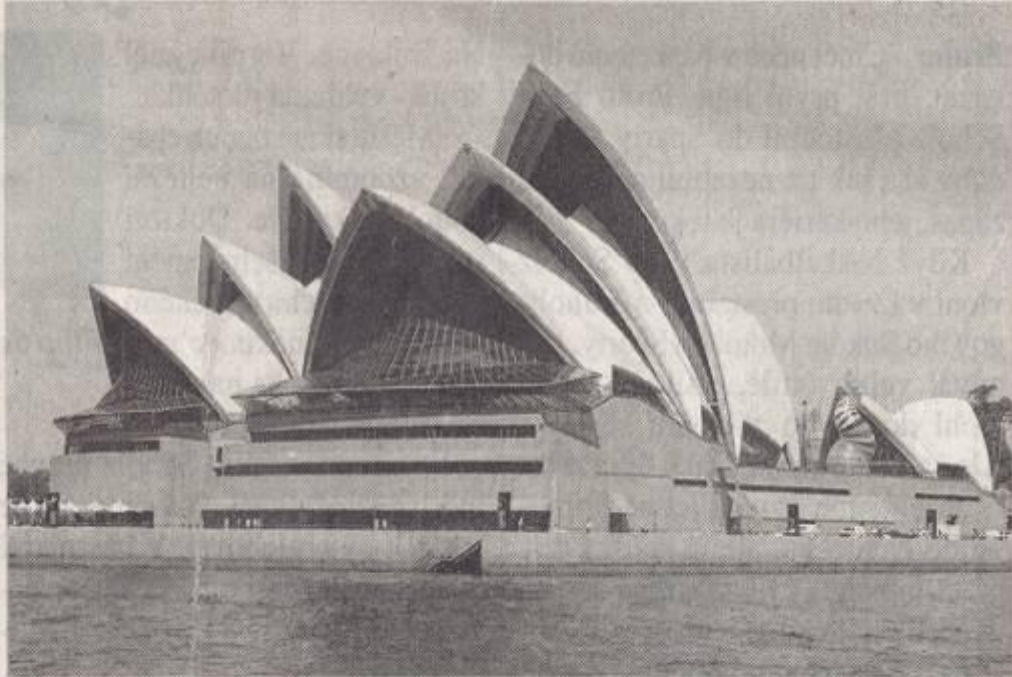
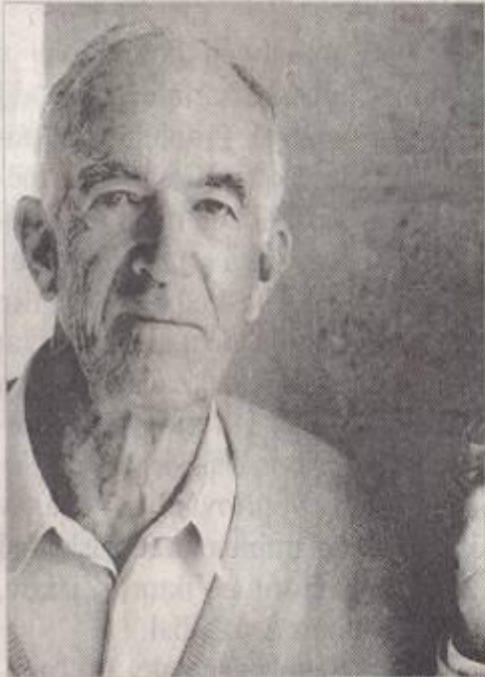
Příroda – matka architektury

Děti z keňské vesnice Mowro doprovázejí velbloudy pojízdné knihovny, která zavítala do jejich obce. Pojízdná knihovna obsluhuje učitele a školáky z několika vesnic v okolí města Garissa, asi 400 kilometrů od Nairobi.

Příroda jako inspirace?

Autor opery v Sydney byl oceněn

ARCHITEKT A JEHO OPERA. *Dánský architekt Jorn Utzon obdržel letošní architektonickou „Nobelovku“ - Pritzkerovu cenu - za návrh budovy opery v Sydney.*

FOTO: ČTK - AP

Lastury (?) nebo plachetnice /?) inspirovaly tvůrce budovy opery k neopakovatelnému řešení, které se stalo symbolem Sydney.

Smysl přednášky

Naučit se o trochu lépe vnímat architekturu, nejen jako vizuální kulisu

Hledat kořeny dnešní architektury knihoven

Nejjednodušší hledání – co nejméně kritérií a etap

Architektura a ankety

- Budiž to důkazem zvyšujícího se zájmu veřejnosti o architekturu
- Anket zřejmě nikdy není dost. Za rok 2011 získala titul nejkrásnější kancelářské budovy světa budova Main Point v Praze – Karlíně (projekt studio DaM Praha) a v anketě o nejhrůznější zásah do architektury v ČR „zvítězilo“ (prohrálo) zbourání Denisova nádraží v Praze – Těšnově
- 14.11.2012 zveřejnil týdeník Doma Dnes deset českých výjimečných staveb, postavených po roce 1989. Mezi nimi jsou TŘI stavby knihovnických budov: NTK, knihovna FF MUNI a Vědecká knihovna a synagoga Liberec
- Už dříve v anketě o české divy zvítězila přečerpávající elektrárna Dlouhé stráně
- ATD, např. anketa o nové divy světa

13. milník

- Dva Angličané - Linda Blandfordová a Peter Davidson - ve fundované vědecké práci Milníky civilizace rozmilníkovali vývoj lidské civilizace na 26 milníků
- Prvý milník: člověk se vztyčil
- Další milníky: vynález lodi, pěstování obilí, domestikace zvířat
- A ten 13: OBJEV PÍSMY

Informační exploze

Vývoj architektury knihoven je svázán s potřebami společnosti a se třemi informačními explozemi

1. informační exploze: vznik písma s následným vznikáním knihoven
2. informační exploze: objev a rozvoj (knih)tisku s následným rozvojem knihoven
3. informační exploze: nástup a rozvoj informačních technologií s dopadem hlavně do interiérů knihoven
4. informační exploze: nástup robotů ???

1. informační exploze

Vznik písma, který následně vyvolal společenskou objednávku na vznik knihoven, zakončil pravěk (?) a nastolil starověk

- v období asi 5000 – 3000 př.Kr. (v Číně 1500 př.Kr.)
- v rámci vyspělých městských civilizací v kolébkách civilizace
- v povodí velkých řek
- nutnost zápisu daní, majetku a zákonů
- nezávisle na sobě
- materiál závislý na nabídce přírody

- Téměř vše o faktech v době 1. informační exploze je

ASI

(Fakta v pohybu)

Vznikání a definice písma

- Písmo vzniká asi 10 tisíciletí – od např. vrubových hůlek až po vlastní písmo v 5. – 3. tisíciletí př.Kr.
- Písmo je ustálený systém grafických znaků, na nichž se daná lidská civilizace dohodla

Nejstarší a nejznámější knihovny jako bezprostřední důsledek vzniku písma

Úplně nejstarší známá sbírka destiček v klášteře Nippur v Babylonii už ve 3. tisíciletí př.n.l. – ale to byl ARCHIV

Ašurbanipalova v Ninivé (7. st. př. Kr.)

Alexandrijská knihovna (zal. 285 př. Kr.)

Knihovna v Pergamonu (zal. ve 2. st. př. Kr.)

Knihovna v Efesu (zal. 110-120 po Kr.)

Traianova knihovna Ulpia v Římě (zal. asi 100 po Kr.)

Nenapadá Vás nic?

- Písmo vzniklo asi 5000 - 3000 př. Kr.
- Ašurbanipalova knihovna je ze 7. stol. př. Kr.
- Co Vy na to?

Tak co bylo před Ašurbanipalovou knihovnou?

- Domy písma či domy svitků ve starém Egyptě už v 3. tisíciletí př.Kr.
- Tiglatova knihovna na přelomu 2. a 1. tisíciletí – Tiglatpilešar byl asyrský král a ve vykopávkách s artefakty z jeho doby se našly zlomky destiček

Nejznámější a nejvýznamnější knihovna starověku

- Založena kolem roku 285 př.Kr. Ptolemaiem I. Sóterem (založil také stavbu majáku na ostrově Faros) nebo snad Demétriem z Faléra?
- První knihovník: Zénodotus z Efesu
- Registrovaní čtenáři: Euklides, Archimedes a mnoho dalších učenců
- Při požáru v přístavu roku 48 př.Kr. (?) měla být knihovna zničena včetně 40 tis. nebo 400 tisíc (?) svazků

Druhý a definitivní zánik knihovny:

- Podle (sci-fi) románu Hvězda Lisabonu od Barbary Woodové roku 332
- Podle historických pramenů až 642 po Kr.
- Včetně 700 tis. (?) svazků
- Jediná jistota: zatím se nenašla
- Pro milovníky sci-fi to je jen dobře

Pergamonská knihovna

Zakladatelem král Attala I., dokončil ji Eumenes II.
(197 – 159 př.n.l.)

Knihovna byla konkurentem A. kn-y

Proto došlo k zákazu vývozu papyru a následnému
objevu pergamenu

Měla obsahovat až 200 tisíc k.j.

Po požáru A. kn-y ji daroval r. 41 př.n.l. Marcus
Antonius královně Kleopatře

Celsova knihovna v Efesu

- Bohaté římské město, nyní leží v Turecku
- Mnoho památek, např. divadlo pro 25 tisíc diváků
- Stavbu dal postavit Julius Gallius Aquilla mezi lety 110-120 po Kr. jednak pro knihovnu, jednak jako hrobku pro otce Gaia Julia Celsa Polemaeana
- Víceúčelová stavba: hrobka a knihovna
- Stavební materiál mramor
- Dvoupodlažní objekt s galerií
- Bohatá umělecká výzdoba
- Odkaz: regály široké 100 cm
- Reko v roce 1977

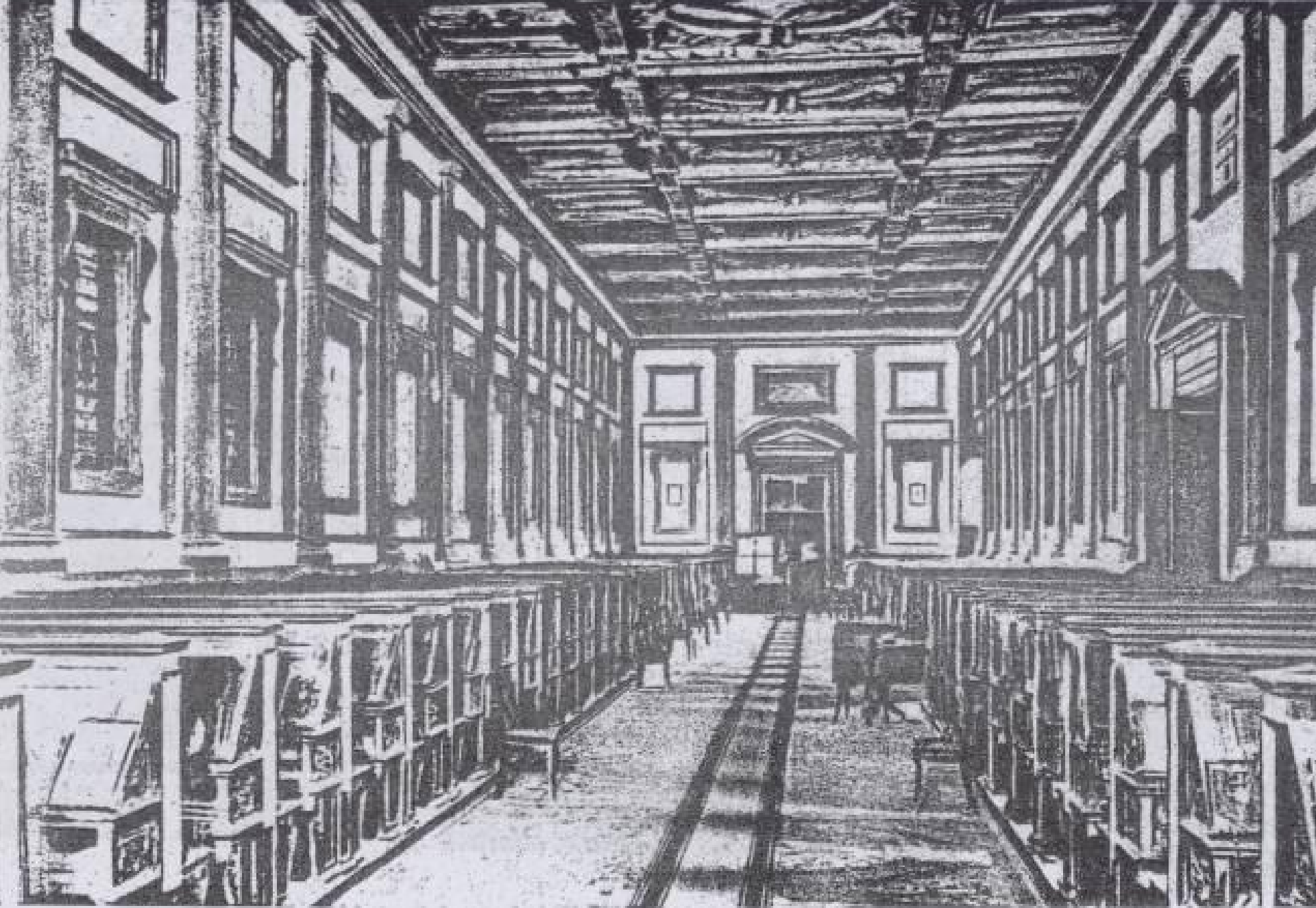
Odkaz starověkých knihoven

- Knihovny se těšily veliké vážnosti, ale důkazy máme jen v zemi (i na zemi) – ze staveb knihoven se zachovaly jen ruiny (pokud vůbec)
- Doména vladařů
- Nezbytnou součástí výtvarný doprovod, hlavně sochařský
- Velký důraz na lokalitu
- Rozměry regálu

Konec starověku – konec knihoven , začátek středověku - začátek knihoven

- Zánikem Západořímské říše končí v troskách starověké knihovnictví
- Knihovny měly tehdy velký význam, přesto zmizely
- Informační útlum
- Ale už se vznikem prvních klášterů někdy ve 3. – 5. století vzniká potřeba zatím jen liturgické literatury
- Truhla či skříňka (armarium)
- Nejstarší doložená středověká knihovna v italském klášteře Vivarium v 6. století
- Nový impuls – vznik univerzit (v Africe) od 9. století
- **Začínají pultové knihovny**
- Až ve 2. tisíciletí obrat - přibývá rukopisů a kodexů a s rozvojem uni a církevního školství se rozvíjí gramotnost

Renesanční knihovna Mediceo-Laurenziana ve Florencii v Itálii. Sál Michelangela Buonarroti

To byl příklad pultové knihovny

Laurenziana ve Florencii – architekt Michelangelo Buonarotti

- Aplikace kostelních pultů
- 3 části: regálek s jednou policí (někdy až se třemi), pultík, lavice (někdy)
- Takže tu máme čtenářské pracovní místo
- Církev tak odkazuje společnosti nejvhodnější prostředí ke studiu (kodexů – připoutaných k pultíku)
- Ale už 1321 řád knihovny Sorbonny rozlišuje prvně prezenční půjčování ve velké knihovně a půjčování mimo prostory knihovny v tzv. „malé knihovně“

Bilance 1. informační exploze

- Písmo jako velký třesk této exploze
- Nezbytnost knihoven pro společenský vývoj
- Důkazy: budovy ve starověku a vývoj od truhly k budově ve středověku
- Cena rukopisné knihy je drahá a limituje rozvoj knihoven, ale především rozvoj gramotnosti
- V závěru I. informační exploze – ale nejen v Itálii – se podílejí na AKN špičkoví architekti a umělci

Druhá informační exploze

- Pomalý, ale vytrvalý rozvoj univerzitního a církevního školství, přinášející rozvoj gramotnosti, TO VŠE VYVOLALO VYNÁLEZ A ROZVOJ (KNIH)TISKU S NÁSLEDNÝM ROZVOJEM KNIHOVEN
- Knihtisk prvně v Číně, až po druhé v Evropě
- Rozvoj knihoven je poznamenán obrovskou setrvačností v interiérech knihoven

Knihtisk ale prvně v Číně

- Písmo vyřezáváno do dřevěných matric, nabarveno a tlakem tištěno, nebyl to ještě klasický knihtisk.
- Nejstarší tištěná kniha na světě – Diamantová sůtra z roku 866
- Až v 11. století, kdy jednotlivá písmena formována z hlíny a vypalována, přichází klasický knihtisk, ale stále v Číně
- A co Evropa?

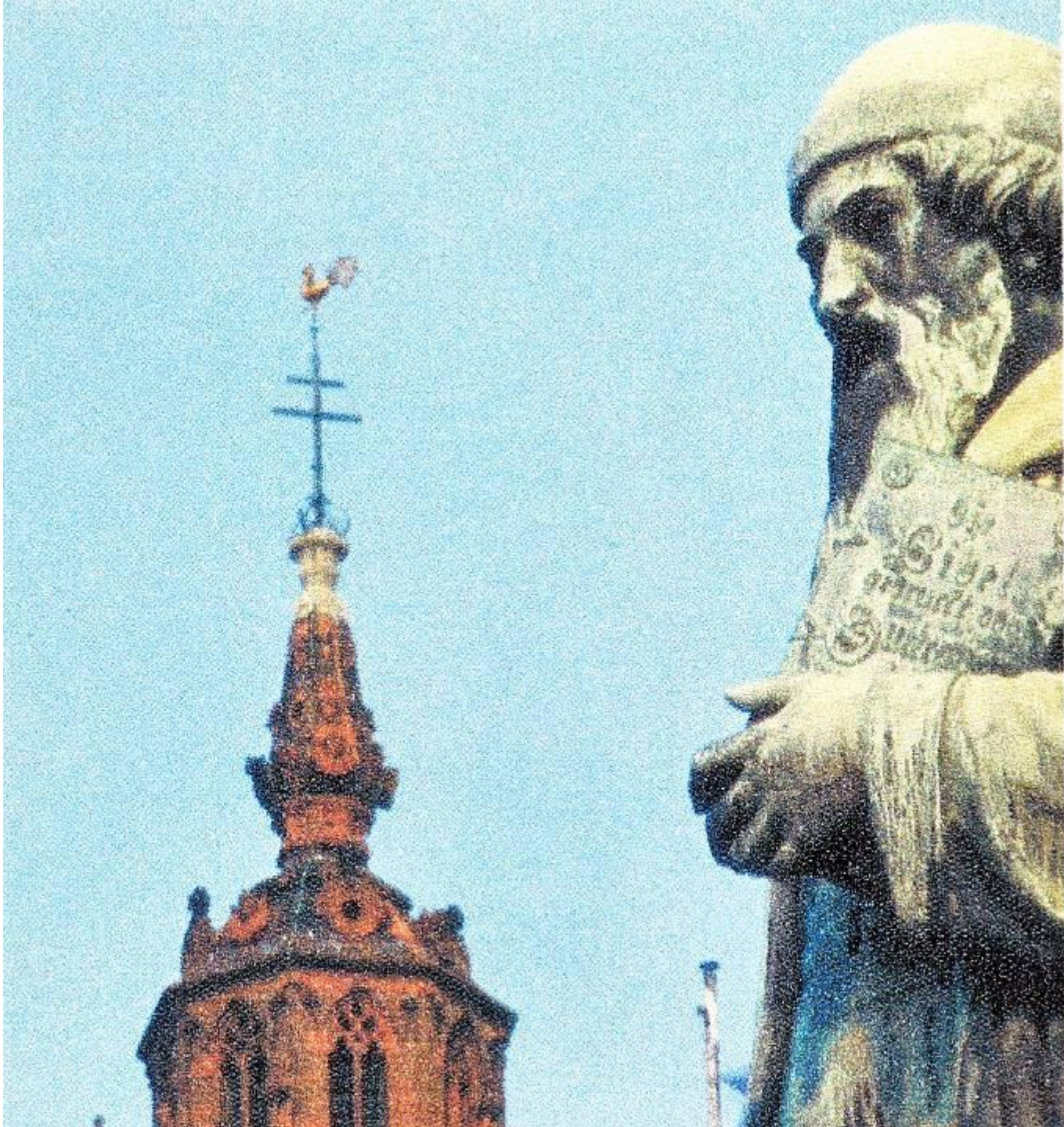
Znovu společenská objednávka

- Vynález knihtisku odpovídal snaze společnosti po široké nabídce informací, která vrcholila v 15. století
- Dokonce šlo o boj, kdo s koho: snahy jsou zaznamenány v Itálii, Francii (zde v dílně pražského rodáka Prokopa Waldvogela v Avignonu), Holandsku a též v Německu – v dílně Johanese Gensfleische
- Tento boj vešel románem Odlévač zrcadel Philippa Vandenbergga i do literatury

Knihhtisk - po druhé, a to v Evropě, v Německu v 15. století

- Jde o celý komplex objevů a technologických postupů během asi 17 století, které se nakonec podařilo spojit ve zlatnické dílně:
- Kodex
- Papír
- Lis (vinný)
- Smíšenina kovů pro písmena
- Odlévání písmenek
- Vytlačování písmenek
- Tiskařská čerň

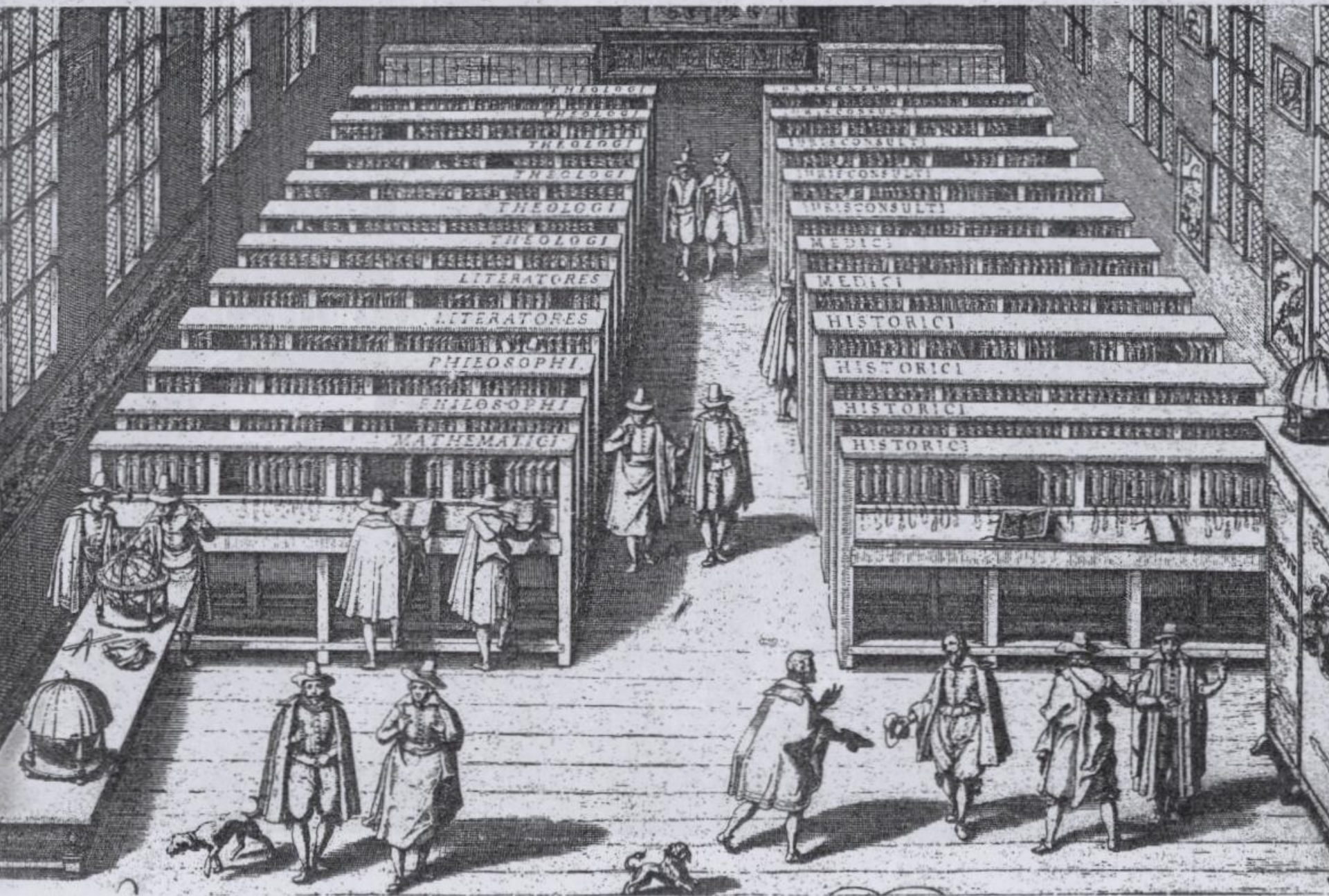

?

Johannes Gensfleisch – Guttenberg (asi 1400 – 1468)

- Vítěz souboje z 1. pol. 15. st. o vynález knihtisku
- První pokusy ve 40. letech ve Štrasburgu
- První dochovaný tisk: zlomek Astronomického kalendáře na rok 1448 v Mohuči, kam se JG přestěhoval
- První kniha: 42řádková bible (1453 – 1455) v nákladu 200 kusů
- Poté bankrot
- Druhá kniha: 36řádková bible v roce 1458

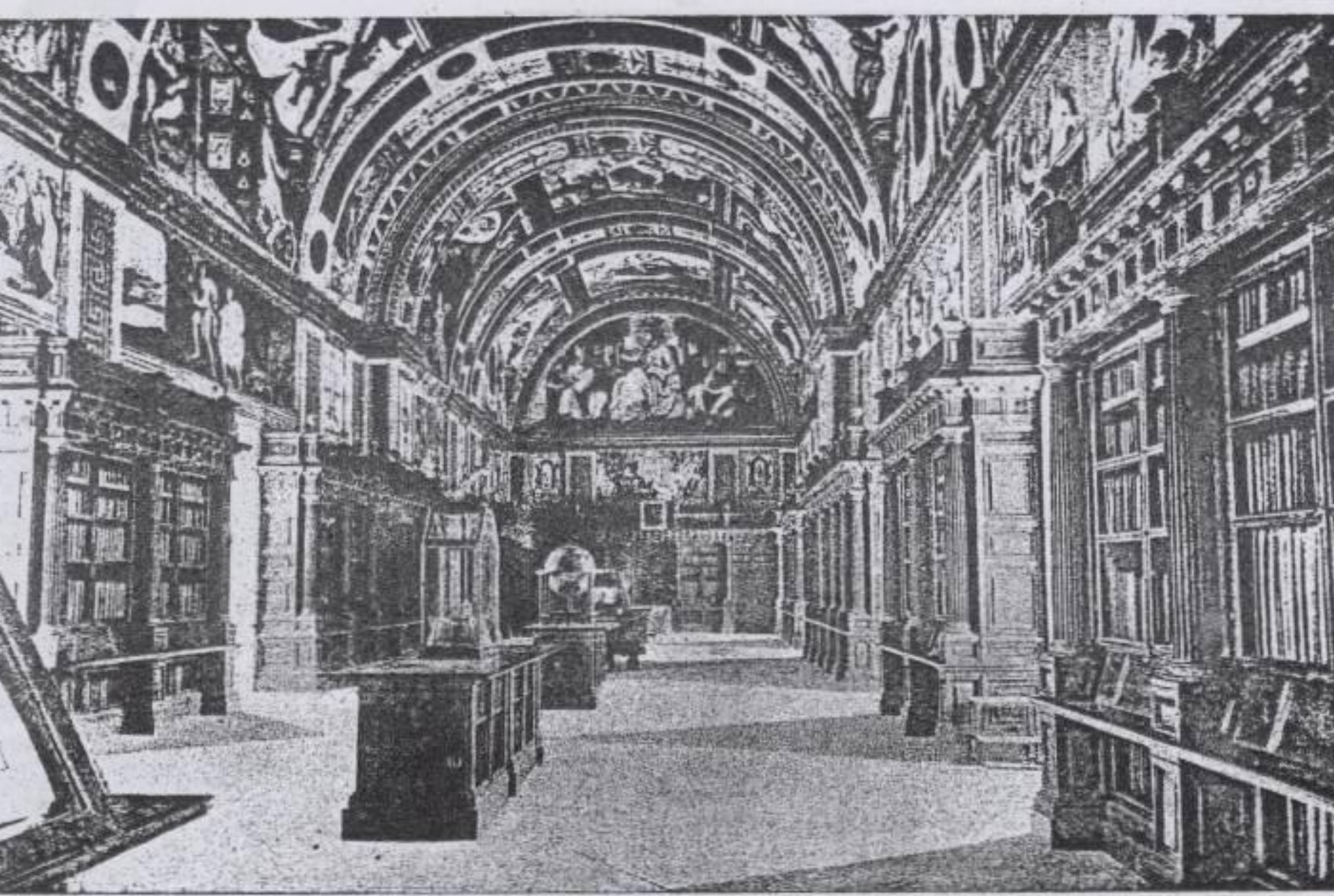
Universitní knihovna v Leydenu v Holandsku (rytina z r. 1610)

Tak vypadal roku 1610 interiér univerzitní knihovny v Leidenu

- Stále ještě pultová knihovna
- A co všechno jste viděli:
  - návštěvníky knihovny
  - organizaci knihovního fondu
  - strukturu knihovny
  - informační kód
- A co ještě???
- A to vše stále v jediné místnosti

Druhá kolej ve vývoji interiérů

- Stěhování regálů ke stěnám, hlavně ve šlechtických knihovnách, náhrada pultů zvýšila kapacitu knihoven
- Tím byl vytvořen předpoklad pro nástup **BAROKNÍCH SÁLOVÝCH KNIHOVEN**
- První byla v El Escorial nedaleko Madridu – klášterně královská stavba s knihovnou, vystavěna na závěr stavby celého komplexu roku 1584
- Tvůrci: král Filip II. a arch. Juan de Herrera

Barokní knihovna Escorialu v Madridě ve Španělsku.

A nyní uvidíte sci-fi baroka

- A také nové knihovnické povolání

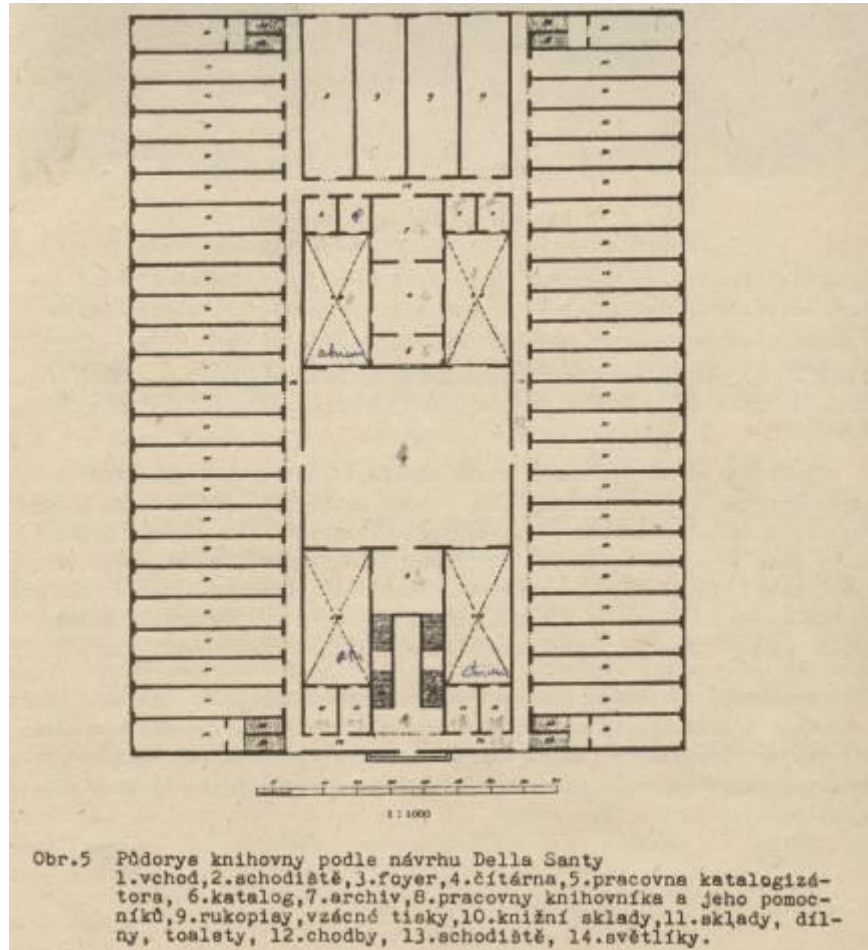

Trojsložková knihovna

- Příliv knih nahloval princip jednotného prostoru – okázalost limitovala funkce
- Novou koncepci formuloval na základě vývoje v knihovnách 1816 Ital Leopold dela Santa
- Struktura trojsložkové knihovny:
  - velký sál čítárny plus atria
  - skladištní prostory ve dvou podlažích
  - správa knihovny
- Moderní řešení osvětlení: z atrií
- Nejvyšší čas: začíná se přibližovat doba až milionových knihoven a staveb pro ně (v pol. 19. století)
- Konec volného výběru

Della Santovo schema

Moderní architektura

- Není svázána uměleckými kánóny, ale naopak normami a vyhláškami (secese byl poslední univerzální sloh)
- Existuje řada používaných stavebních typologií a materiálů a záleží na funkcích a službách knihovny a také na architektovi
- Nastupují přiznané technologie

ÉE NATIONALE
MODERNE
TE LA PLUS
COLLECTION
MODERNE

J
Centre Pompidou
JEAN HELIÖN

Centre Georges Pompidou – přiznané technologie

- Projekt (Richard Rogers, Renz Piano a Peter Rice) a jeho realizace rozpoutaly revoluci v architektuře
- Otevřeno 1977
- Jsou zde přiznané technologie: výtahy skleněnými rourami na fasádě, vzduchotechnika a další technika v rourách na podhledu atd.
- Dodnes tento formálně nedoceněný princip používají architekti na celém světě včetně českých architektů v českých knihovnách

Stavby českých knihoven do roku 1945

- 1605 Třeboň
- 1671 Strahov – Theologický sál
- 1722 Klementinum
- 1751 Břevnov
- 1792 Strahov – Filozofický sál
- 1892 Svitavy
- 1910 Cheb
- 1914 Ústí nad Labem
- 1926 Jičín
- 1928 Praha
- 1929 Praha Královské Vinohrady
- 1931 Děčín

Strahovská knihovna

Theologický a Filozofický sál

To byla knihovna ve Svitavách

Tvůrci: Valentin Osvald Ottendorfer a architekt Germano Wanderley

- 1891 – 1892 ve stylu tzv. německé klasické renezanace
- Kapacita: 30 tisíc svazků, po otevření ale jen 10 tisíc svazků
- Knihovna pro německou většinu ve městě
- V přízemí čítárna a sklad, v patře sál a zázemí a ve 2. patře byt knihovníka
- Dnes spíše památka, patří měst. muzeu

Hold dvěma knihovníkům

1930 zavádějí

- Gustav Vítek v knihovně v historickém městečku Polná
- Jaroslav Frey v dětském oddělení pražské městské knihovny
- znovu a prvně na našem území

VOLNÝ VÝBĚR

Změny v kn-ách před nástupem třetí informační exploze

Největší změna: VOLNÝ VÝBĚR nejdříve v USA (1879), poté v Anglii, 1930 u nás: od řady regálů ve veřejném knihovnictví až po volný přístup i do některých skladišť ve vědeckých knihovnách a do celé VŠ knihovny

Kdy vůbec vznikl volný výběr?

Audiovizualizace

Kompaktní regály

19. a 20.století přineslo i změny exteriérů, např.
kopule v 19. st. a přiznané technologie v 20. st.

Třetí informační exploze

Kdy to začalo?

- 1819 vynálezem mechanického kalkulátoru?
- 1945 sestavením prvního počítače ENIAC?
- 11.8.1981 zprovozněním prvního stolního počítače IBM 5150 PC?
- 1989 vznikem www zásluhou Time Berners-Lea, který navrhl jazyk html a protokol http a vytvořil tak geniální světovou pavučinu?
- Co z těchto čtyř objevů podle Vašeho názoru bylo nejdůležitější?

Tak to je vynálezce světové pavučiny – Tim Berners-Lee

IT a knihovny

Podle věhlasných prognostiků měly IT znamenat konec knihoven už na konci 2. tisíciletí

A co se stalo?

I s využitím informačních technologií začal nebývalý rozvoj knihoven - a to dokonce i v Česku, a tento rozvoj stále pokračuje

Změny vyvolané nástupem IT v knihovnách ovlivňují hlavně interiéry

Computerizace

Zabezpečovací technika:

EZS

EPS

RFID

Kamerové systémy

Informační přístroje

Samoobslužné systémy

Digitalizace

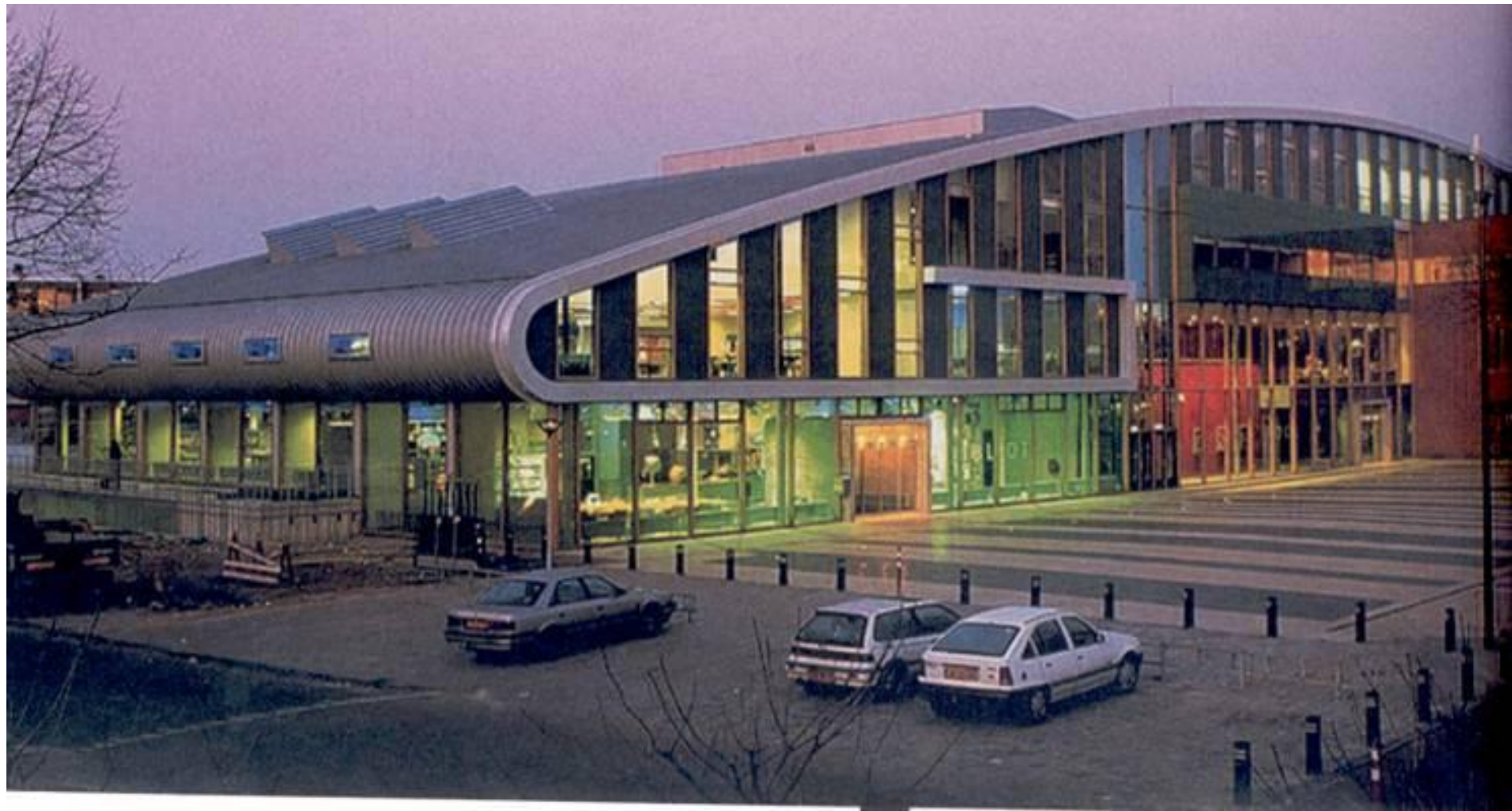
Důsledek: až 80% info přichází dnes pomocí IT

V současnosti je už jen 0,07% všech info uloženo na
papíře

Výbojné (nekonzervativní) stavby

- Symbolizují knihovny v období třetí informační exploze svým neobvyklým architektonickým pojetím
- Ale i „krabicové“ typy (včetně blobů) mohou působit výbojně (důkaz: univerzitní knihovna Humboldtovy uni v Berlíně)

Tak to byly Německá (Národní) knihovna ve Frankfurtu nad Mohanem (info dále) a Veřejná knihovna v Huizen (Holandsko)

- Otevřena 2000
- Město má 42 tisíc obyvatel
- Knihovna má 90 tisíc k.j.
- 2300m²
- Projektant: Jan Frederik Groos
- Náklady: 2,000000 Euro

Veřejná knihovna Seattle

- Kultovní knihovna – brutální architektura
- Město 2 mil. obyvatel, 60% jsou zapsaní čtenáři
- Výhodná poloha
- Tvůrce: holandský architekt Rem Koolhaas
- 12podlažní budova z pěti platforem
- Nahoře čítárna s krásným rozhledem na město
- V hlavním podlaží auditorium pro 275 osob s místnostmi pro překladatele atd.
- Na 4. poschodí 130 z celkových 400 veřejně přístupných počítačů
- Informační kód mj. i na podlaze

Zajímavý poznatek:

- Architektura vždy byla výraznou doménou vládařů
- V dnešní době i politiků
- A v Česku i prezidentů:
  - Havel – stavba smíření v Liberci
  - Klaus – nechut' k chobotnici
  - Zeman – místo snížení DPH raději podpora obecních knihoven

Co dál?

- Knihovna v kombinované stavbě
- A s čím?
- Se vším možným!
- Knihovna spíše jako místo setkávání a relaxace

Průběžná bilance

III. informační exploze

- Dominance IT (nejen) ve čtenářských prostorech
- Nabídka OPAC a portálů
- Zvětšování knihovnických prostor
- Zanikání papírových časopisů
- Nástup e-knih
- Ohrožení knihoven
- Plíživý nástup bezpapírových knihoven

Architektura knihoven

JAK STAVĚT?

PASIVNĚ!

- Ropný večírek - proboha co s tím?
- Cílek, Václav: Obraz krajiny (2012)
- Latouche, Serge: Poklidný nerůst (2012)

Příroda nám to spočítá (nebo už počítá?)

- Fenomén HDP a jeho růst
- 70 miliónů lidí přibývá ročně na světě
- Potravinový řetězec
- Udržitelný rozvoj versus poklidný nerůst

- Šaškové
- Ekologové
- Zelení
- OSN

Elektřina bude už jen dražší úžas: elektřina letos zlevnila

- A teď vážně podle zákona č. 177/2006 Sb. o hospodaření energií
- Každá veřejná novostavba musí získat na základě energetického auditu energetický štítek v kategorii A až C
- A: do 50kWh/m² za rok (z toho do 15kWh/m² tzv. pasivní dům)
- B: do 100kWh/m² za rok

Pasivní knihovna

- Tak tu hledám

ARCHITEKTURA KNIHOVEN

-

-

2. lekce

-

BUDOVA

-

Ladislav Kurka

Ve světě prognóz

- Budovy se stavěly na stovky let a i nyní jejich životnost by měla přesahovat 50 let
- Prognózy 80. let 20. století věštily zánikání knihoven na konci tohoto století

A co se stalo? Na západě a vlastně na celém světě se staví knihovny dál a u nás přišel dokonce jejich stavební boom

Některé prognózy před několika lety věštily alespoň zánik knih do pěti let

Budova knihovny ...

Má reprezentovat filozofii a cíle knihovny, realizovat stavební program a v druhém plánu reprezentovat město či vysokou školu

To se snadno řekne!

Kostel se pozná na první pohled, radnice většinou také, i divadlo. Ale knihovna???

Co nejvíce ovlivňuje architekturu knihovny?

Lokalita

- Finanční prostředky

Stavební možnosti a postupy

- Uvažované činnosti
  - Předpokládaná návštěvnost
  - Množství knihovnických jednotek
- Technické podmínky a možnosti

A jak by měla knihovna vypadat?

- Podle 5P:
- Přívětivá vůči čtenářům
- Pohodlná pro knihovníky
- Příznivá pro knihovnické jednotky
- Působivá v exteriéru i interiéru
- Přístupná pro uživatele

Požadavky na architekturu knihovny –

1. společenské, architektonické

Společenská vůle investovat do stavby

Vhodná lokalita

Městotvornost

Dohoda s dalšími subjekty

Bezbariérovost

Přístupnost (včetně možnosti parkování)

Knihovna by měla být ikonou

místa – města či kampusu

Požadavky na architekturu knihoven – 2. knihovnické

- Flexibilita vnější i vnitřní
- Přiměřená velikost
- Dostatek čtenářských míst
- Computerizace
- Bistro, kavárna – nápojový automat
- Co největší volný výběr
- Výstavná prostor
- Doprovodné služby (knihkupectví, knihařství, infocentrum)

Počty a velikost pracovních míst

- Čtenářská pracovní místa:

počet obyvatel obce	počet míst
do 500	4 až 5
501 - 1000	6 až 8
1001 – 3000	9 až 10
3001 – 5000	10 až 18
5001 – 10000	20 až 28
10001 – 20000	28 až 40
20001 – 40000	40 až 75
více než 40000	75 a více

plocha čtenářského pracovního místa	
pro děti	2,0m ²
pro dospělé	2,5m ²
s přístrojem	3,0m ²
relaxační	1,5m ²

Některé prostorové podmínky

- Regál

šířka 90 cm

výška nejvyšší police od země

pro děti 120 cm

pro dospělé 180 cm

vzdálenost spodní police od podlahy dop. 15 cm

vzdálenost horní police od stropu min. 50 cm

Na 1 polici šíře 900mm cca 30 k.j.

tz. na 1 regál 6policový cca 180 k.j.

na 1 regál 6policový oboustranný cca 360 k.j.

Při osovém rozestupu regálů 170cm na 1m² cca 140 k.j.

při oboustranných regálech na 1m² cca 300 k.j.

Doporučení: počet k.j. na 1 polici si v knihovně ověřit!

Výška prostoru: min. 300cm

Požadavky na architekturu knihovny -3.

Čtenářské požadavky

Pohodlná čtenářská místa

Odpočinkový nábytek

Orientační kód

Individuální a týmové studovny

Svérázná dětská oddělení

Přebalovací pult (Family point)

Další služby a (ne)možnosti jako čajová
kuchyňka, bankomat, opravná PC atd.

Požadavky na architekturu knihovny –

4. Informační požadavky

- Stačit tempu vývoje IT
- Tzn. plasmová obrazovka, interaktivní tabule, play station, informační kiosky atd.

Požadavky na architekturu knihovny –

5. Technické požadavky

V podstatě dodržet všechny zákonné požadavky, normy a předpisy

Využít beze zbytku možnosti stavební výroby

Nejdůležitější normové požadavky:

osvětlení

- teplota
- hluk
- mikroklima
- nosnost
- bezpečnost: EZS, EPS, kamerový systém
- PŘÍKAZ DNE: co nejnižší spotřeba

Technické podmínky

- **Osvětlení**

- pracoviště (na desce stolu) 500 luxů
- volný výběr – spodní police 200 luxů
- bufet, chodby 160 luxů
- hygienické zařízení 100 luxů
-

- **Teplota**

- vstupní prostory 10-16 stupňů C
- čtenářské prostory a kanceláře v zimě 20_+2 stupně C
- v létě 24+_2 stupně C
- sklady 14-18 stupňů C

- **Vlhkost**

30 – 50%

Technické podmínky (pokr.)

- Hluk
  - vstupní prostory max. 55 decibelů
  - čtenářské prostory max. 45 decibelů
  - studijní prostory max. 40 decibelů
- Nosnost
  - podlaha běžná do 5 kN/m²
  - ve skladu 7,5 kN/m²
  - s kompakty 13-15 kN/m²

Lokalita,
předmět urbanistického a
architektonického řešení

Kam s ní?

- Musí být vhodná LOKALITA (mimo zátopové území) a cena pozemku přijatelná.
Knihovna jako městotvorný prvek
- Když je knihovna veřejná, měla by být nejlépe v centru a dosažitelná odevšad do 15 minut
- Když je knihovna vysokoškolská, měla by být v kampusu
- Když je to knihovna odborná, nejlépe ať je v sídle instituce

Vysokoškolský kampus Brno - Bohunice

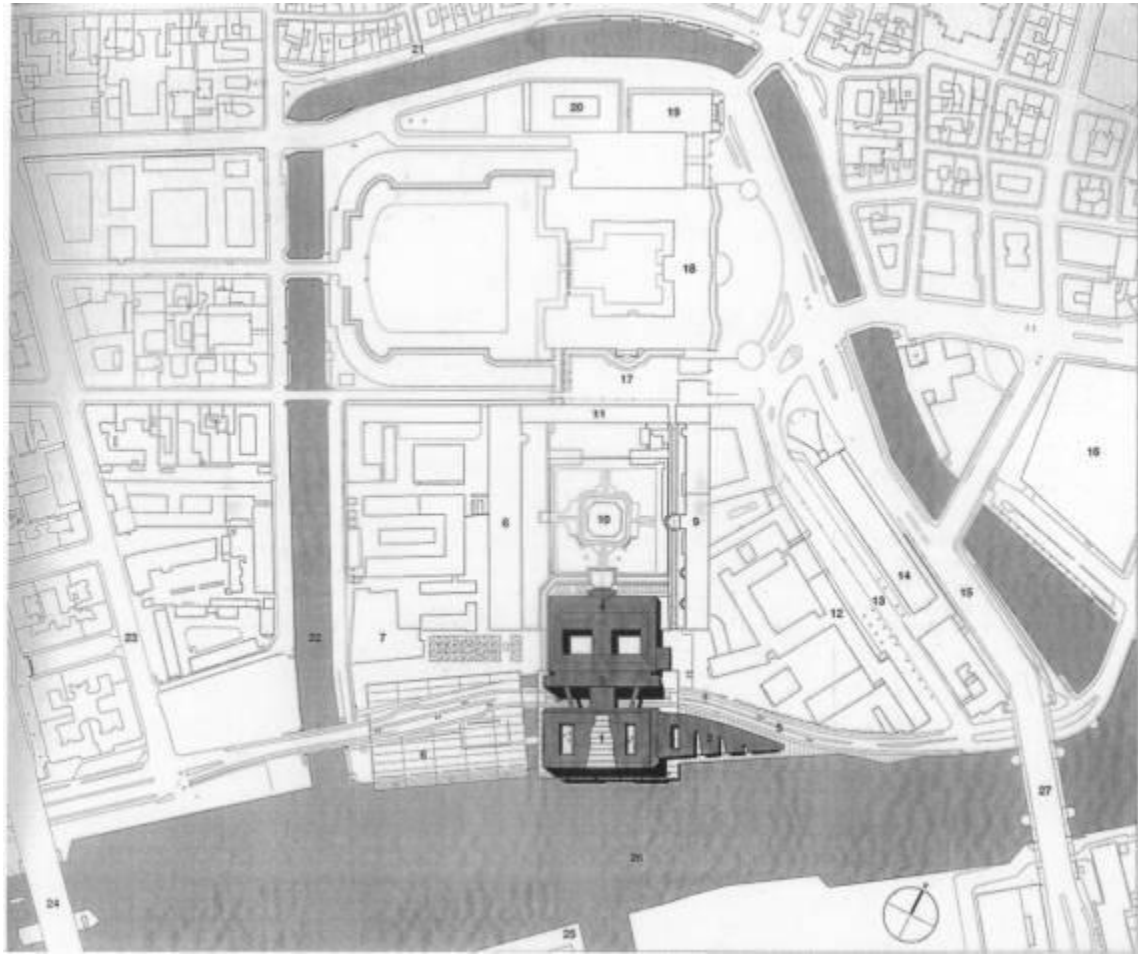
Uprostřed kampusu KUK – Knihovna univerzitního kampusu pro

- lékařskou fakultu, fakultu sportovních studií a biologické předměty přírodovědecké fakulty
- Otevřena 2007
- 560 čtenářských míst
- Kapacita půl miliónu k.j.

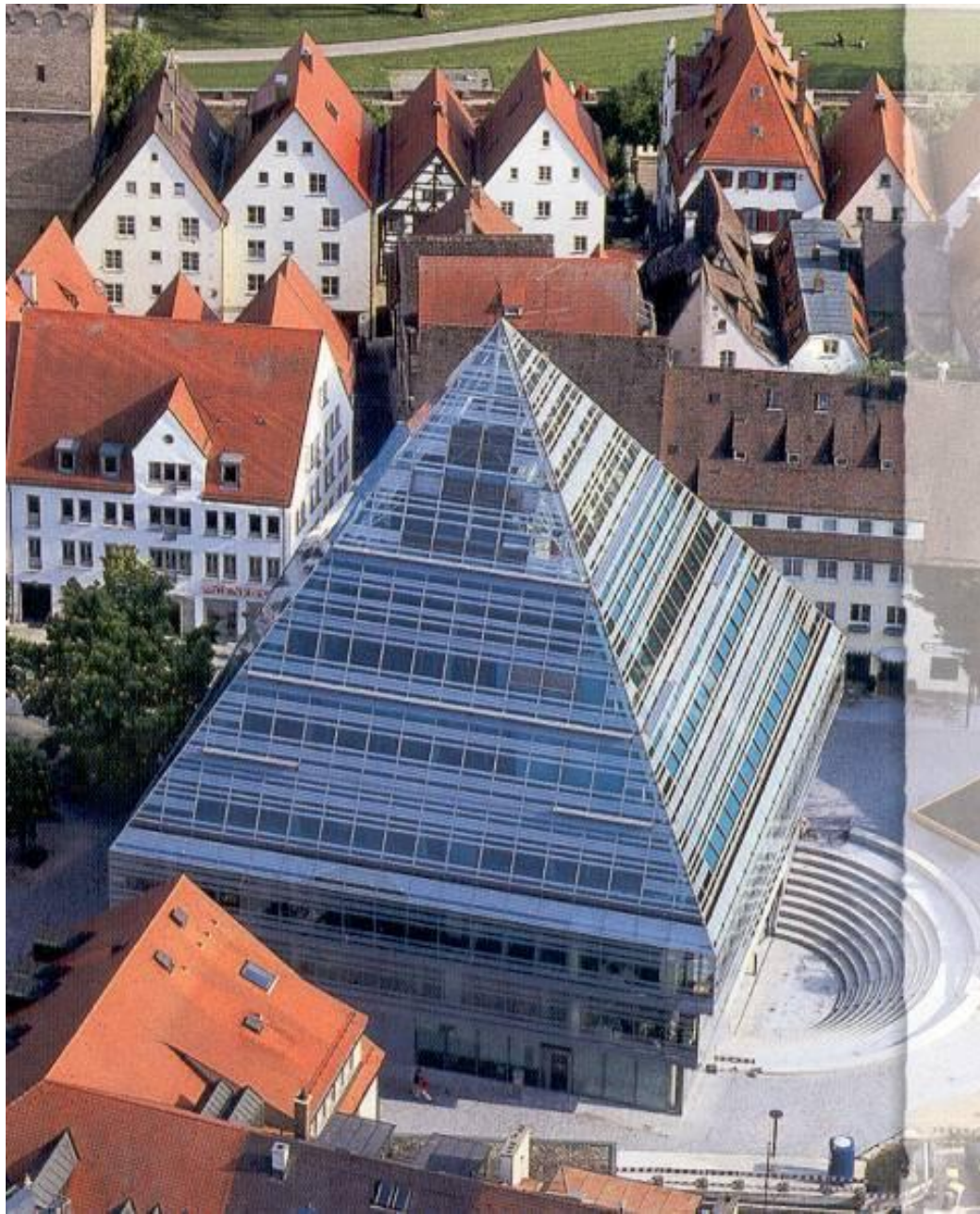
Městská knihovna Vídeň

- Na okraji centra dopravně výborně obsluhovaná
- Bücherschiff: 27m š, 150m dl
- 4 podlaží: 1. skladiště a kanceláře, 2. a 3. pro čtenáře, 4. kavárna a terasa
- 300 tis. k.j.
- Sevřena z obou stran 4proudovou komunikací (100 tisíc aut denně)
- Vynikající informační kód
- Budovou projíždí tramvaj a stojí nad stanicí metra
- Otevřena 2004
- Projekt: Arch. Mayr, vítěz architektonické soutěže

Právě jste viděli centrum Kodaně

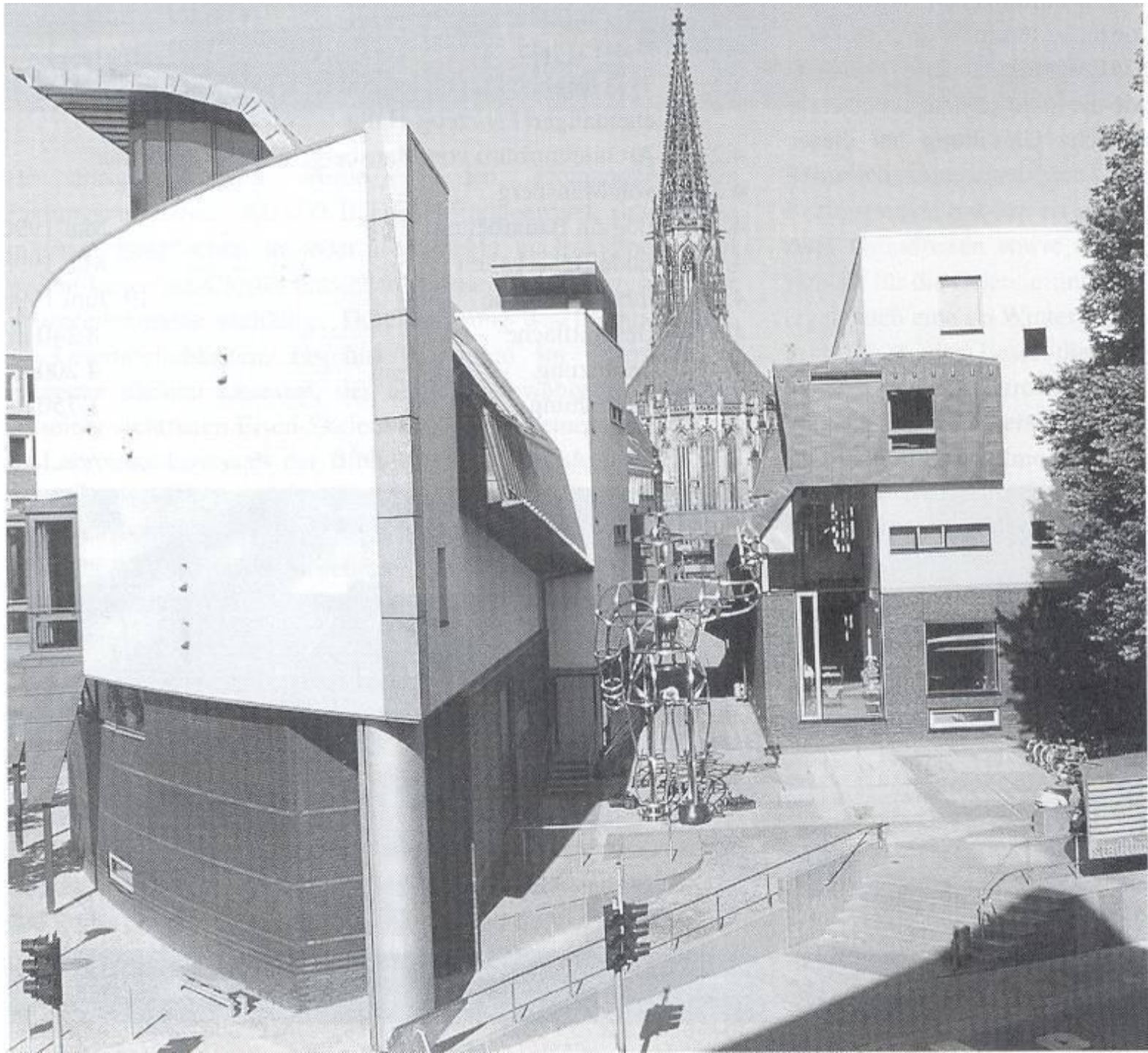
- Černé schema na dolním konci obr. = Královská národní knihovna
- Na břehu mořského zálivu na jižním okraji městského centra
- Otevřena 1999
- 7NP a 1PP (pod úrovní mořské hladiny)

Městská knihovna Ulm

- Lokalita: centrální náměstí, ale příliš dominantní
- Výsledek arch. soutěže (426 návrhů), ale realizován až ten 3. arch. prof. Böhma
- Lokalita: centrální náměstí
- Stavba 2001 – 2004
- 330 tis.k.j., z toho 220 tis. ve volném výběru
- 5000m², 2 PP a 6 NP
- Výpůjčky vzrostly o 60%, denně 1900 čt.
- 190 kabelizovaných míst, dalších 40 s PC
- Lesecafé s 50 místy
- 27 pracovníků

Městská knihovna Münster

Její stavbou byla dokončena zástavba vybombardovaného centra

- Otevřena 26.11.1993
- Tvoří ji dvě budovy propojené v podzemí a mostem v 2. NP
- V průhledu mezi oběma budovami kostel sv. Lamberta a socha železné ženy
- 9751 m²
- Přes 200000 sv. a 44500 zapsaných čtenářů
- Počet výpůjček stoupl o 80% na 1,4 mil.
- 270 čtenářských pracovních míst
- Ve foyeru Café od ulice oddělené pouze skleněnou stěnou, takže město jakoby vstupuje do knihovny

Příklady budov

Novostavby

Německá knihovna Frankfurt

- Otevřena 14.5.1997
- Skladiště pro 18 mil.sv.
- Celkem 47 tis. m²
- 350 čtenářských pracovních míst
- I Muzeum německém knihy a písemnictví, Knihovna Anny Frankové, sbírka plakátů, sbírka patentů (1,9 mil.), sbírka mezinárodních dokumentů
- 360 zaměstnanců
- (Další části této knihovny v Lipsku a Berlíně)

Na předcházející fotografii

- Městská knihovna Ichikawa (Japonsko)
se zajímavým vstupem

K dispozici mám jedinou informaci: I. je
půlmilionové město na periferii Tokia

Britská knihovna Londýn

- Postavena na začátku 90. let
- Zastavěná plocha 67729m²
- 4 PP a 8 NP
- V čítárnách na 2 tis. míst
- Výstavní plochy 1350m²
- Jen ve skladech v podzemí 11 mil. sv., ale má i 29 mil. patentů
- Stěhování: žádná z knih mimo déle než 48 hodin
- Vstupní hala do výšky 5 pater, jeden z největších interiérů v Londýně
- Skladištní věž poznání s knihovnou krále Jiřího III. ze začátku 19. století
- Sbírky: orientální, filatelistická knihovna, knihovna map, hudební knihovna

SUB Göttingen

- Na konci centra města, na začátku kampusu
- Otevřena v březnu 1993
- Projekce: Bez+Kock Architekten, Stuttgart
- 26210 m²
- 3,8 mil. k.j., z toho 1,4 mil. ve volném výběru
- 950 čtenářských pracovních míst
- Za ní stojí novostavba knihovny přírodovědecké fakulty

KNĚŽNA

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNĚŽNA

Národní technická knihovna

- Resp. její soutěžní vizualizace
- 6 NP a 3 PP na 38 tis. m²
- Projekt: Projektil architekti a Helika Praha
- Kapacita: 1,8 mil. k.j., z toho 0,5 mil. ve volném výběru
- 29 individuálních a 18 týmových studoven
- 1286 čtenářských pracovních míst
- 291 garážových stání včetně myčky
- V parteru noční studovna, Ballingův sál, pobočka MKP, a doprovodné služby: prodejna technické literatury, prodejna a opravna IT

Příklady budov - rekonstrukce

To byla Krajská knihovna Karlovy Vary

- Projekt: BPO Ostrov
- Otevřena 2005 po rekonstrukci bývalých kasáren, ale až na úplném konci města!
- 5000m²

Příklady budov

Ve stavbě

a v projektové přípravě

Regionální knihovna Karviná – před
otevřením

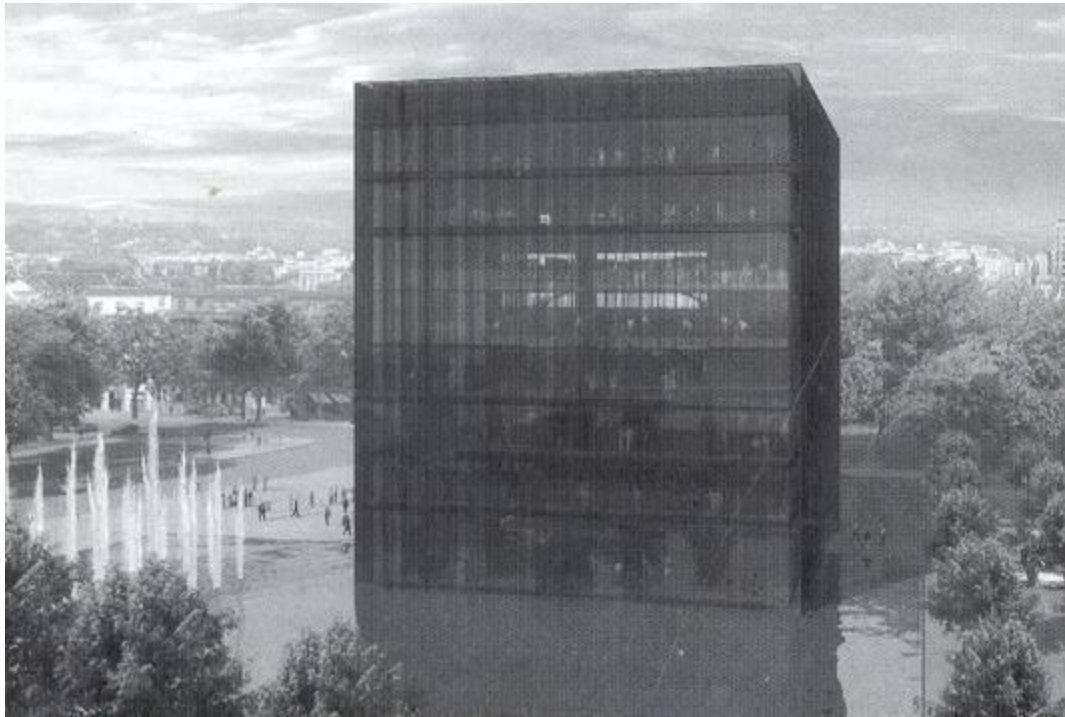
UK Veterinární a farmaceutické univerzity
Brno – staví se

UK Slezské univerzity – projekt dokončen

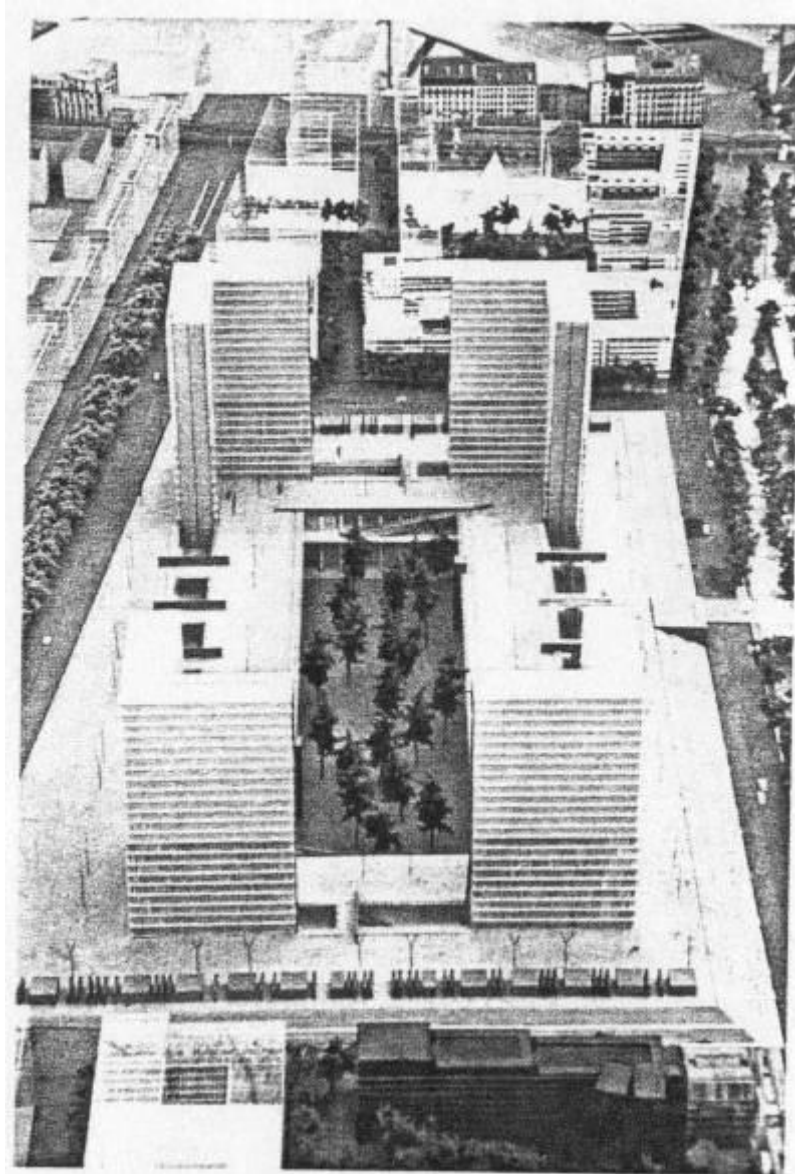
UK Univerzity JEP Ústí n.L. – projektuje se

Příklady budov

- Už jen vize?

Knihovní budovy se symbolickou filozofií

Národní knihovna Paříž

- Iniciativa prezidenta Mitteranda
- Projektant: arch. Perrault
- 2,300,000 návštěvníků ročně
- Kapacita 20 mil.svazků
- Veřejná část: 1550 míst, 400 tis.sv ve VV
- Národní část: 2000 míst, 500 tis.sv. ve VV
- 8 sálů
- Přes 8km horizontálních dopravníků

Alexandrijská knihovna

- Otevřena 16. října 2002
- Kapacita pro 8 mil k.j., ale nemá ani ještě milión
- Kruhový tvar symbolizuje lidskou vzdělanost, ale také vycházející egyptské slunce a zároveň připomíná gigantický mikročip
- Čítárna o průměru 160m s více než 2 tis. prac. míst je největší svého druhu na světě (20 tis.m²)
- Celková plocha 85000m²
- Dále muzeum vědy, muzeum kaligrafie, muzeum egyptologie, mezinár. knih. škola, laboratoř pro staré tisky, planetárium
- Lávka do univerzitního kampusu

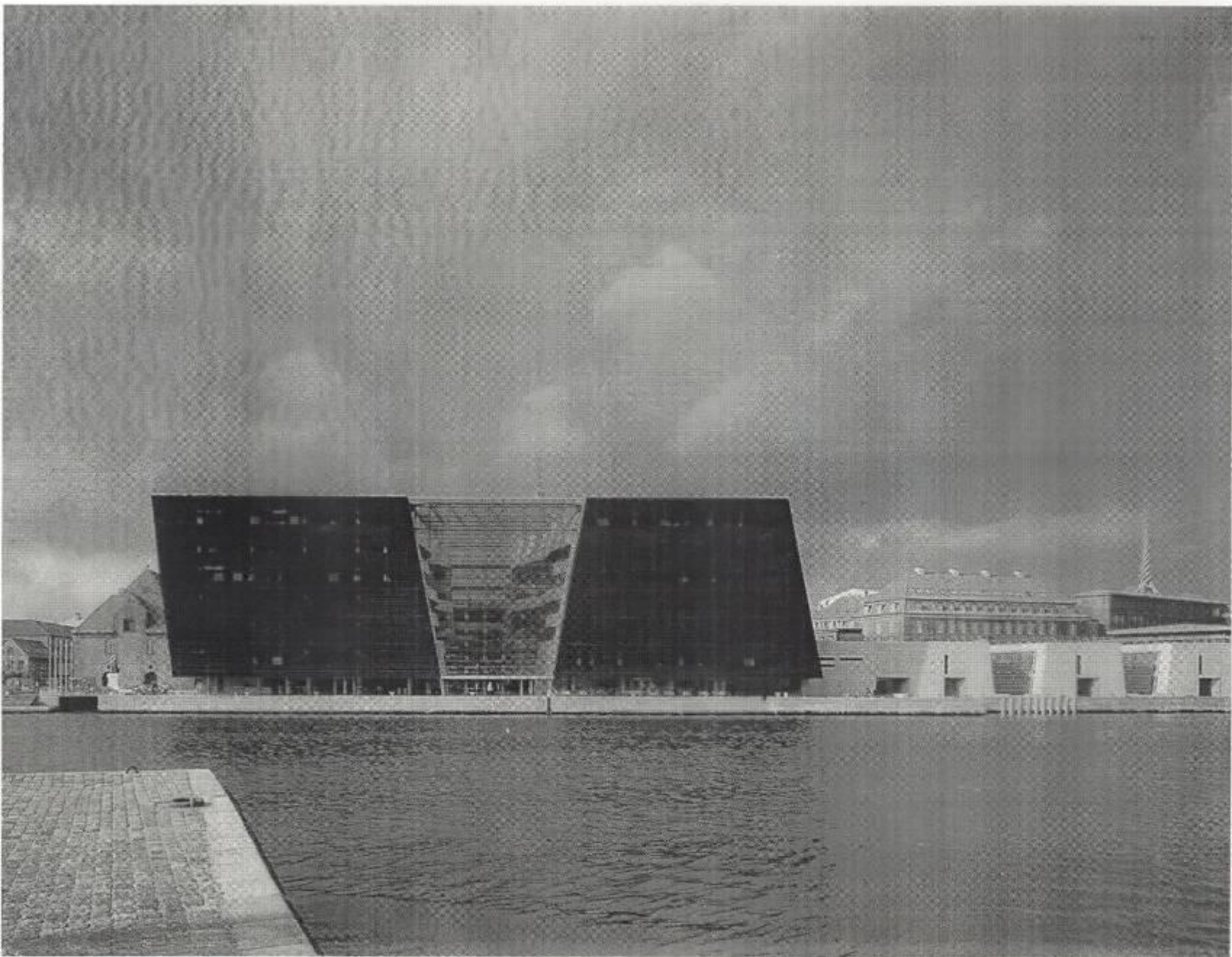

En la parte norte, muy cerca de la Rectoría, se encuentra la Biblioteca Central, cuya fachada es un magnífico mural de mosaicos de casi media hectárea de superficie, obra del arquitecto Juan O'Gorman.

Národní a univerzitní knihovna Mexiko

- Fasáda s mozaikou ze 7,5 miliónu barevných oblázků symbolizuje lidové tradice
- Stojí v Univerzitním městě, před ní socha zakladatele tohoto města mexického prezidenta Juana Alemána

Královská národní knihovna Kodaň

- Symboliku jí vložili lidé, když nazvali stavbu z černé leštěné švédské žuly Černým démantem
- Na kraji městského centra, na břehu mořského zálivu
- 20 tisíc m²
- Největší knihovna severu
- 4,5 mil.k.j.
- Neokubismus
- Projekt: Arch.atelier Schmidt, Hammer a Lassen

Dispoziční řešení

aneb

Co skrývá budova

Jmenujte, prosím, prostory velké knihovny!

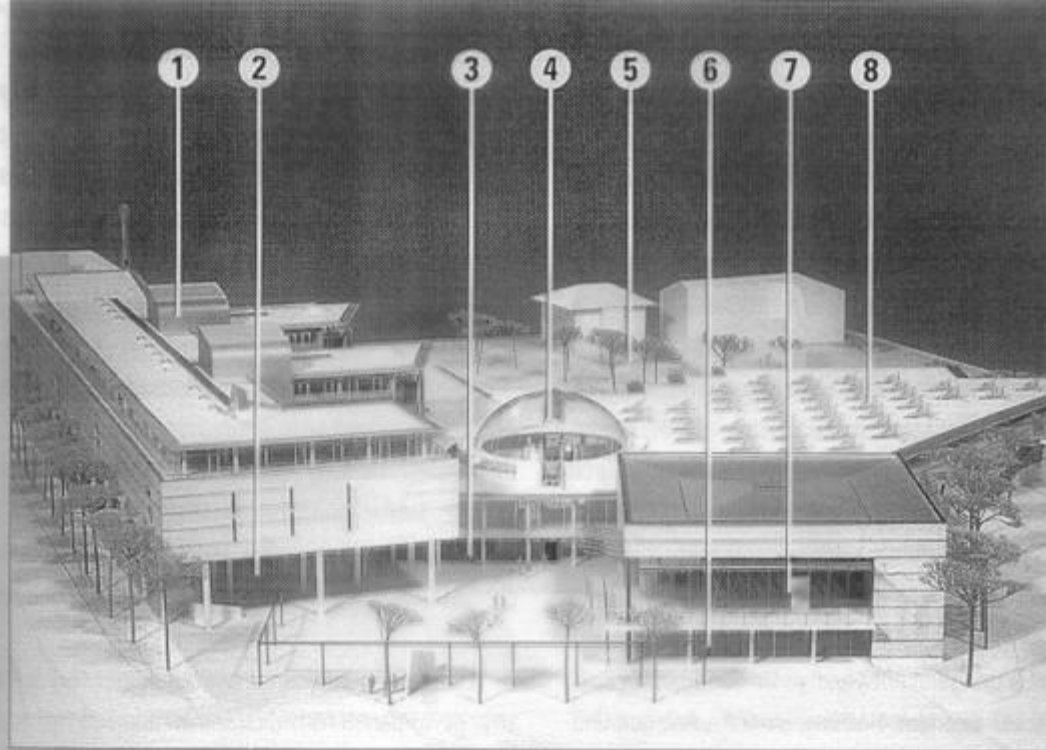
-

-

Jde o jejich optimální provázanost

Ně

ckfurt

Der Neubau, gesehen von der Adickesallee aus

1 <i>Interne Arbeitsbereiche</i>	6 <i>Restaurant und Cafeteria</i>
2 <i>Ausstellungszentrum</i>	7 <i>Konferenzräume</i>
3 <i>Eingangsbereich</i>	8 <i>Lesesaaltrakt;</i> <i>Sockelgeschoß:</i> <i>Multimedialesesaal,</i> <i>Erdgeschoß:</i> <i>Zentraler Lesesaal,</i> <i>Informationszentrum,</i> <i>Ausleihe</i>
4 <i>Eingangshalle mit Glas-</i> <i>kuppel</i>	<i>1. Obergeschoß:</i> <i>Zeitschriftenlesesaal</i>
5 <i>Bibliotheksgarten;</i> <i>drei unterirdisch</i> <i>angeordnete Magazin-</i> <i>geschosse unter dem</i> <i>gesamten Gebäude</i> <i>sowie Teilen des</i> <i>Bibliotheksgartens</i>	

- Tak to byl příklad provázanosti prostor velké knihovny na příkladu Německé (národní) knihovny ve Frankfurtu nad Mohanem

Poznámky k některým provozům - některé jen ústně, další na následujících snímcích

Vstupní prostory

- Kontrolní bod
- Střed velké knihovny
- Podzemní prostory
- Čtenářské prostory
- Relaxační místa
- Kam s dětmi
- Dopravní zařízení
- Technická zařízení

Střed budovy – oříšek pro projektanty (ale také pro knihovníky)

Řešení středu velké knihovny

- Tvoří ho dvorana, hala či atrium s nabídkou různých služeb:
- - většinou centrální kartotéka
- - či studovna nebo čítárna
- Řešení nad středem:
  - u zábradlí čtenářská pracovní místa –
Městská knihovna Vancouver
  - až k zábradlí regály – Národní knihovna
Brazílie v Riu de Janeiro

Atraktivní využití haly

Tak to byla Knihovna univerzitního kampusu v Brně

- Vysoký prostor řešen zavěšením dvou „vzducholodí“, jedné s kancelářskými a druhé se čtenářskými prostorami

Stavební trend – minimalizace spotřeby

- Od roku 2009 u nás povinná energetická certifikace pro stavby nad 1000m²
- Dle závazné normy Tepelná ochrana budov je potřeba tepla na vytápění max. 100kWh/m²/rok
- Nízkoenergetický dům: pod 50kWh/m²/rok
- Pasivní dům: pod 15kWh/m²/rok

Městská knihovna Herten

- Společně s kulturním střediskem v centru města
- Budově se říká skleněný dům a je označována jako solární architektura
- Už z roku 1994, ale kde jsou následovníci?
- Až následovníci přijdou, futuristický výraz budovy zevšední
- Skleněná rotunda v přízemí je osázena stromy a keři ze Středomoří, které bohatě kvetou, vytvářejí příjemné klima a nabízejí přívětivá čtenářská zákoutí
- Skleněná fronta zrcadlí protějščí stavby a dotváří architektonický výraz náměstí
- Knihovna má v budově 3215m² a měla přes 110 tis. k.j.

Nízkoenergetický dům

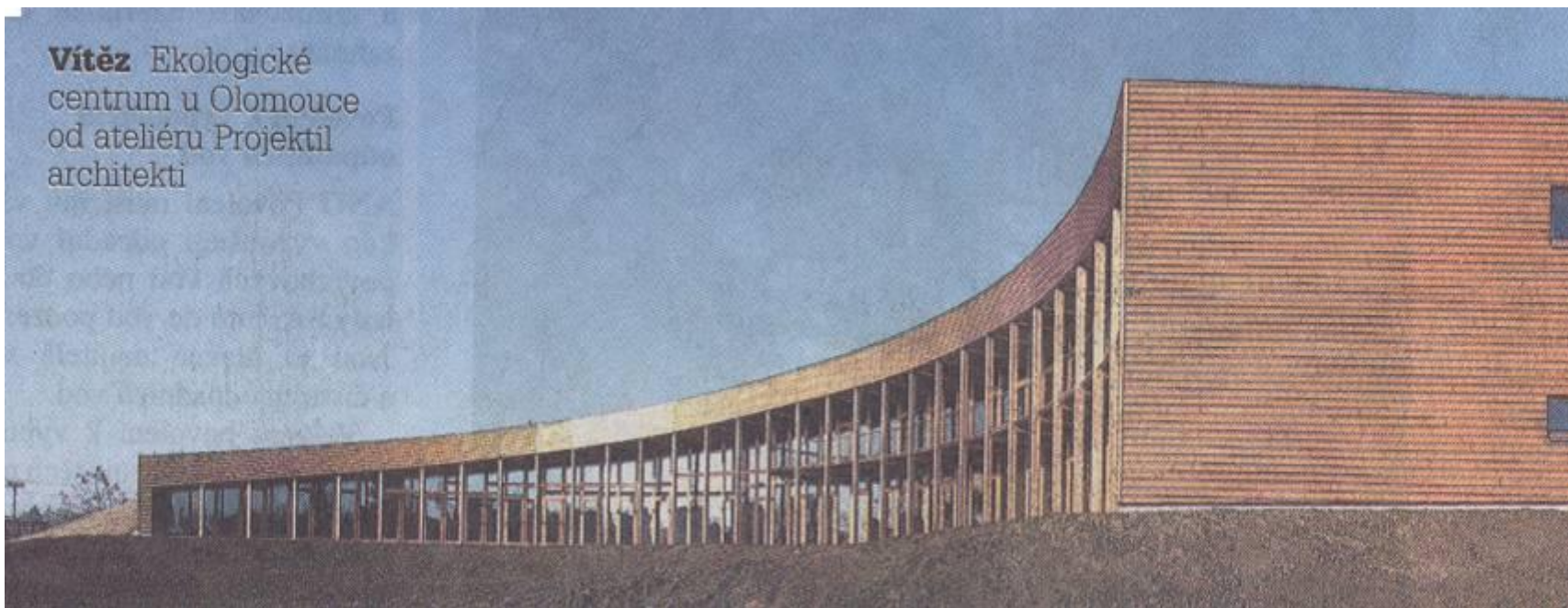
- Od roku 2009 u nás povinná energetická certifikace pro stavby nad 1000m²
- Dle závazné normy Tepelná ochrana budov je potřeba tepla na vytápění max. 100kWh/m²/rok
- Nízkoenergetický dům: pod 50kWh/m²/rok
- Pasivní dům: pod 15kWh/m²/rok

Sluňákov

- V obci Horka nad Moravou u Olomouce (CHKO Litovelské Pomoraví)
- Centrum ekologických aktivit města Olomouc
- Nádrž na dešťovou vodu
- Solární architektura: ohřev teplé vody, přívod slunečního tepla
- Zemní val na východě: stavba organicky vyrůstá z terénu
- Atd.
- Atd.

Grand Prix 2007

Nízkoenergetický dům Sluňákov

INTERIÉR

Architektura knihoven

4. lekce

VOŠIS 2010 – 2011

PhDr. Ladislav Kurka

Interiér má svou historii

- Po 1. info explozi:
  - v jediném prostoru policové skříně (regály) a snad i stoly a židle
- Po 2. info explozi:
  - prostor sálu se člení postupně pro čtenáře, zaměstnance a knihy, v prvním období pulty, které jsou postupně nahrazovány regály, stoly a židlemi, později se objevuje výpůjční pult, a dále globy, obrazy a fresky, regály jako umělecké skříně, knihy jednotně vázané nebo alespoň lakované, a také, zejména ve šlechtických knihovnách, naturálie, kuriozity a militaria
  - Před koncem 2. info exploze už je ale vše jinak

Po 3. info explozi:

prostory i mobiliář se dále specializují a v závislosti na tom přichází orientační kód, objevuje se dětský, počítačový a prezentační nábytek, čtenářská pracovní místa mnoha typů, informační body a informační přístroje, kopírky a tiskárny, automaty na půjčování a vrácení knih, a také občerstvení, přebalovací pult a umělecké artefakty nejrůznějšího druhu

Interiér antické knihovny- rekonstrukce, přesněji vize (výřez z kresby G. Gorskeho)

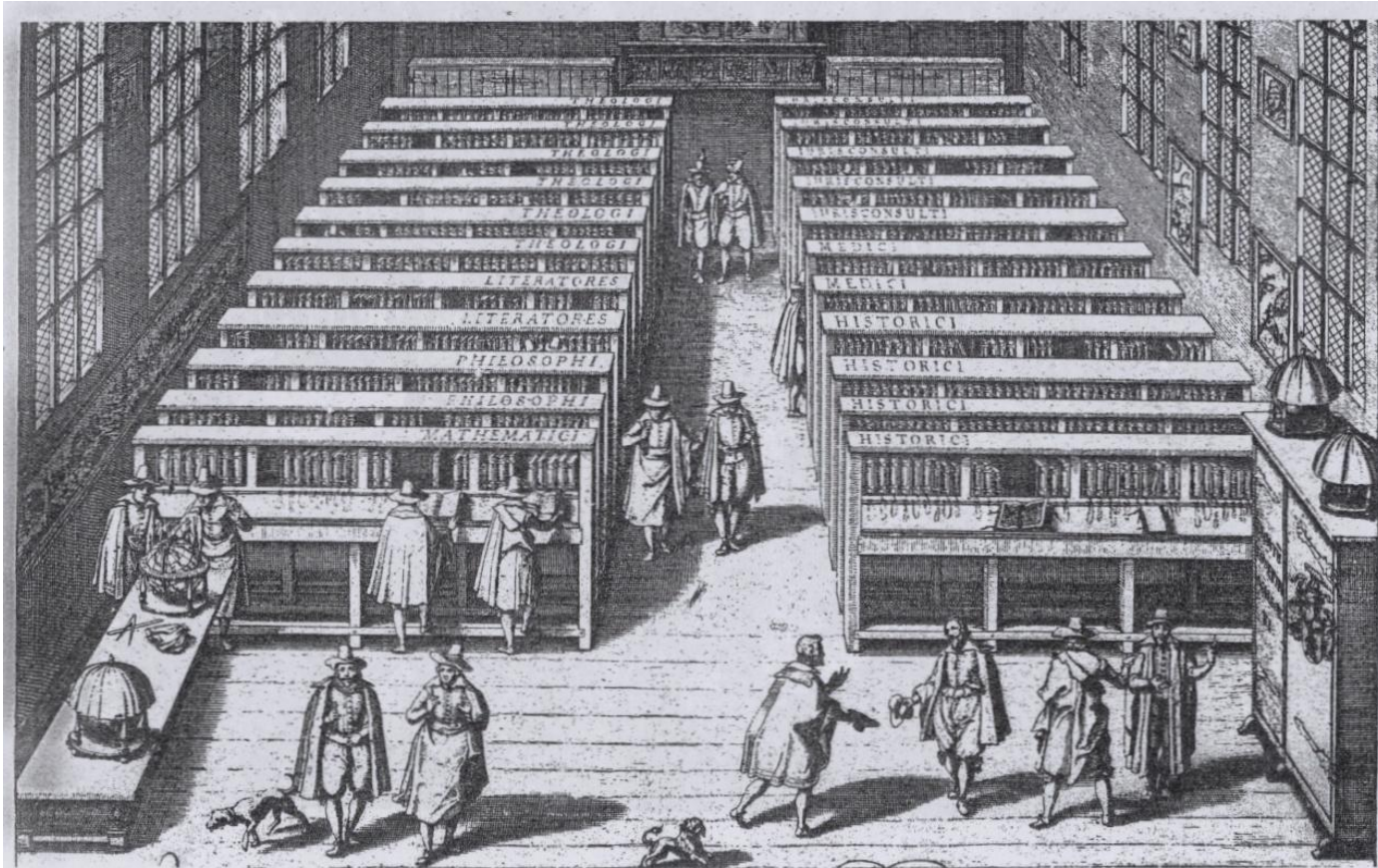

- Konec první informační exploze
a počátky té druhé jsou spjaty

S PULTOVOU KNIHOVNOU

Univerzitní knihovna v Leidenu (rytina z roku 1610)

Univerzitní knihovna v Leydenu v Holandsku (rytina z r. 1610)

Po pultové knihovně
přichází éra

RENEZANČNÍCH KNIHOVEN A
BAROKNÍCH SÁLOVÝCH
KNIHOVEN

s dramatickou změnou

Renezance našla stěny

- Pultová knihovna využívá prostor
- Renezanční knihovna tento prostor uvolňuje a začíná využívat stěny, ale nejen pro regály, ale i další artefakty
- Příkladem budiž hradní knihovna na hradě Pernštejn
- V uvolněném prostoru se objevují stoly a židle

Strahovská knihovna

Theologický sál z roku 1671

Co také patřilo k baroknímu interiéru

- Výmalba stěn a stropů
  - Sochy a busty
  - Různě zdobené regály
  - Globusy
  - Militaria
  - Naturalia
  - Kuriozity
-
- Ale přesto barokní interiér přestává stačit!

Připravuje se změna

- Sál přečpaný knihami až po strop
- Chodby plné knih
- Život – resp. funkce živé knihovny – si žádal změnu

- 1816 Ital Leopold della Santa formuloval princip

TROJSLOŽKOVÉ KNIHOVNY

- V 80. a 90. letech 20. století časté úpravy funkcí a nové funkce vyvolávané zejména rozvojem výpočetní techniky si žádaly novou změnu.

Nastupuje

FLEXIBILNÍ KNIHOVNA

Mobiliář, zejména regálové stěny, nahrazují stavební příčky

Definice interiéru

- Interiér je logicky uspořádaný vnitřní prostor knihovny, vybavený mobiliářem a technologiemi, určený k uspokojování kulturních a informačních potřeb návštěvníků.

Interiér je celé vnitřní prostředí,
které návštěvníka v knihovně
obklopuje a které můžeme
rozložit
na následující faktory

viz
další stranu

FAKTORY INTERIÉRU

- Prostor
- Světlo
- Barvy
- Zvuk
- Mikroklima
- Technologie
- Materiál
- Mobiliář

- Nejde tedy jen o architektonické a estetické faktory, ale i o faktory fyziologické (měřitelné) a psychologické, které si mnohdy uvědomíme až při negativním působení toho kterého faktoru

A pro jistotu ještě jednou

- Interiér se vytváří tak, aby umožňoval uspokojovat kulturní a informační potřeby návštěvníků a aby působil na jejich estetické vnímání. Vše musí vyzařovat z projektu, jehož je knihovník předchůdcem, spolutvůrcem, oponentem a nakonec uživatelem až do ...
- A vše musí být na 100% funkční

PROSTOR

- Je vymezen geometrickými veličinami – výškou, šířkou a délkou, které dohromady vytvářejí geometrický celek.
- Nejzákladnější z nich – výška (dop.300cm).
- Některé orientační i normativní ukazatele:

1 čtenářské pracovní místo	2,5m ²
130 knihovních jednotek na	1m ²
230 “ na	1 regál
- 75 a více čtenářských pracovních míst
ve městě nad 40 tis. obyvatel

SVĚTLO

- ROZHODUJÍCÍ prvek pro užívání knihoven, mnohdy ale podceňovaný architektky
- Máme pět smyslů, ale věci kolem nás vnímáme z 87% očima
- Světlo dává věcem okolo nás tvar, barvu a strukturu
- Intenzita osvětlení:

čten. prostory	250lx
spodní police aspoň	200lx
pracoviště:	500lx
bufet, chodby	200lx
WC	100lx

Význam umělého osvětlení a systémy

Spotřeba!

Svítidla jako estetický prvek

Zbrusu nový prvek - světlovod

Svítlidla a světlovody jako architektonický prvek

- Jako příklad poslouží interiér jedné pobočky Městské knihovny v Helsinkách (jak vidno, nemusí to být lustry) a městské knihovny v Augsburgu

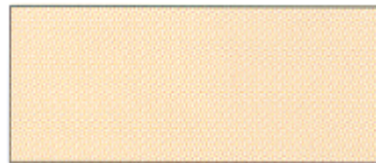

BAREVNÉ ŘEŠENÍ

- To je věda!
- Velmi subjektivní působení na fyziologii a psychologii, na vyvolávání nálad a pocitů. Vždy jde o kombinaci barev
- Teplé: žlutá, zelená, zelenomodrá
- Studené: červená, oranžová, fialová
- Neklid: oranžová
- Klid: tmavomodrá
- Ale nemusí to platit vždycky!
- RAL: celosvětová stupnice barev

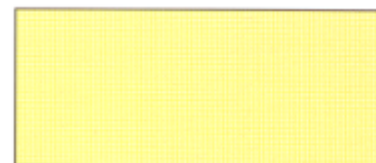
Ukázka ze vzorníku RAL (řada Classic má 210 a řada Designe 1625 odstínů)

RAL 1001

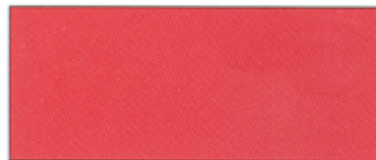
RAL 1013

RAL 1015

RAL 1020

RAL 3000

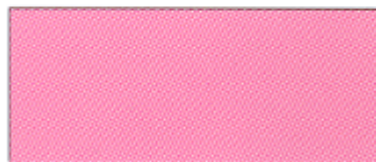
RAL 3002

RAL 3003

RAL 3005

RAL 4003

RAL 4006

RAL 4008

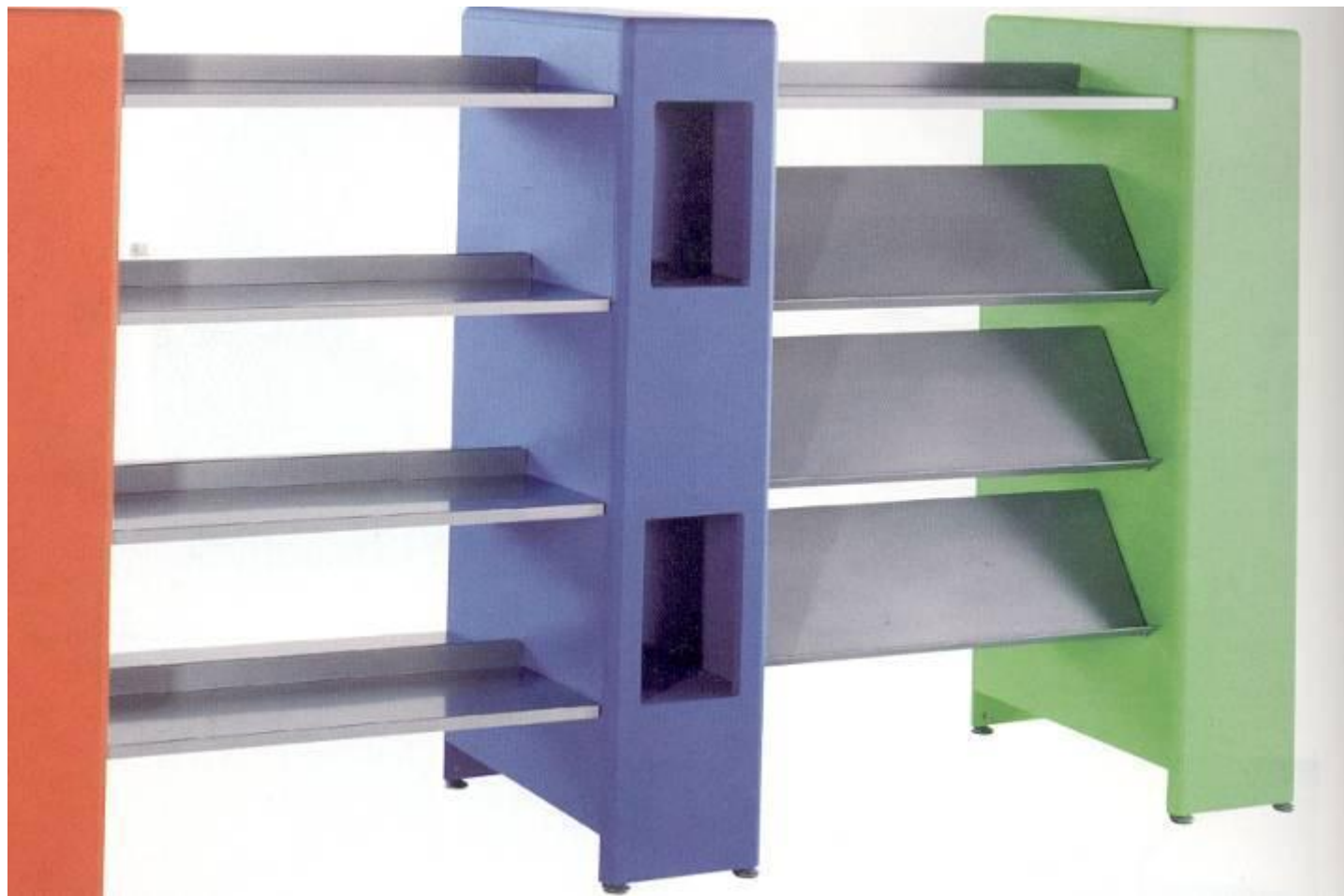
RAL 5005

Dětský nábytek firmy Schlapp – hraje všemi (téměř) barvami

I regály mohou hrát barvami
(např. vyráběné firmou Eurobib Švédsko)

„Globální“ využití barev v interiéru

- Nabízí např. královéhradecká SVK:
každé podlaží (zejména podlaha) je vyvedeno v jiném barevném odstínu

ZVUK

- Jde o tyto ukazatele:
  - studijní prostory max. 40 decibelů
  - ostatní prostory max. 45 decibelů
- Důležitou roli hrají:
  - použité materiály (koberec – PVC – dlažba)
  - akustické a izolační prostředky (podhledy a obložení plus minerální vata)
  - použité technologie (výtahy, VZT, osvětlení, rozvaděče) – zde max. 75 db
- -

Zbývající faktory interiéru

MIKROKLIMA

- Zahrnuje se sem teplota a vlhkost vzduchu, prašnost a proudění vzduchu

Jde o tyto veličiny:

teplota: vstupní	10-16 stupňů
čtenářské	18-22 stupňů
pracovní	20-22 stupňů
sklady	16-18 stupňů
prašnost	do 0,5mg na 1cm ³
výměna vzduchu	2-3x za 1 hodinu
proudění vzduchu	0,1-0,2m/sec.
vlhkost vzduchu	30-50%

TECHNOLOGIE

- Klasické
- Moderní
- největší změna: automatizované systémy
- EZS
- EPS
- Kamerový systém
- Infostojany, plazmové obrazovky, interaktivní tabule
- Ochrana knih
- Telelift
- A co dál? Kdo to ví?

MATERIÁL

- Pestrá škála materiálů, které je možné mezi sebou kombinovat tak, aby se zvýraznily přednosti těch vybraných
- Působí vždy jako celek při možné dominanci některého z nich
- Nejvýrazněji se uplatňuje v mobiliáři a podlahové krytině

Druhy materiálů

- Dřevo (a dřevotříska)
- Kov
- Hlína
- Plasty
- Kámen
- Umělý kámen
- Mramor
- Textil
- Kůže
- Sklo
- Linoleum (a dnes zejména marmoleum)

MOBILIÁŘ

- Nejstarší druh: regál
- Na červené listině: lístkovnice
- Sedací nábytek – jde o pohodlí
- Nejnovější druhy: prezentační nábytek a zavazadlové skříňky, komunikační přístroje, přebalovací pult
- Nápaditost jako podmínka zdařilého řešení dětského úseku
- Přírodní (umělá?) zeleň
- Vše musí skloubit DISPOZIČNÍ ŘEŠENÍ – součást studie interiéru
- A studie interiéru by měla být součástí stavebního projektového řešení, tedy projektu pro SP!

Nové trendy mobiliáře

Pohyblivost

- Nastavitelnost
- Trvanlivost
- **A co stále platí:**
- Čtenář, kniha, regál a počítač – to jsou základy veřejné knihovny

Zahřívací kolo:

Mobiliář městské knihovny Chemnitz

&

Jugend & Musik

Musik

Technik & Information
Natur & Gesundheit
Bauen & Wohnen
Wirtschaft & Recht
Geschichte & Politik
Chemie & Region

Wissen

Wissenschaft & Technik

INFORMATION

2. Etage

Information

Musik

Druhy mobiliáře

- Regálový nábytek
- Stolový a pultový nábytek
- Sedací nábytek
- Skříňový nábytek
- Prezentační nábytek
- Informační nábytek
- Technologie
- Umělecké artefakty
- Zeleň

Regál – tradiční rozměry

Regál			Police		
výška	hloubka	šířka	počet	výška	min. od podlahy
Pro děti					
150	28 nebo 60	90	4 nebo 8	34	5
Pro dospělé					
200	28 nebo 60	90	6 nebo 12	29	15
- Osová vzdálenost mezi regály
- ve VV optimální 200 cm
- ve skladu minimální 85 cm

Regály s osvětlením – Institut für Bibliothek designe

Regálová sestava v podání firmy BTJ také ze Švédska

and 52-55 we
erSystem line
ng spaces and
ese inviting
d the unique
oped high
of France, a
le Laveline.

e
llot

for
vited

© Kiosk with Roof

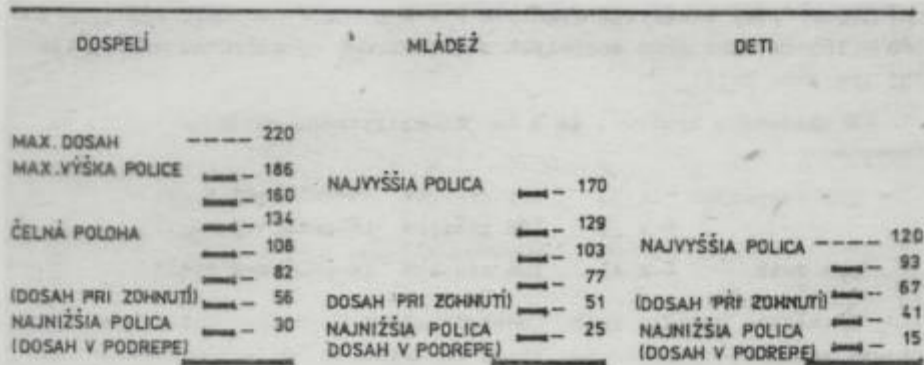
To byla kráva jako regál

- V městské knihovně v Oldesloe
- Strakamakaté krávy jsou typické pro tento kraj

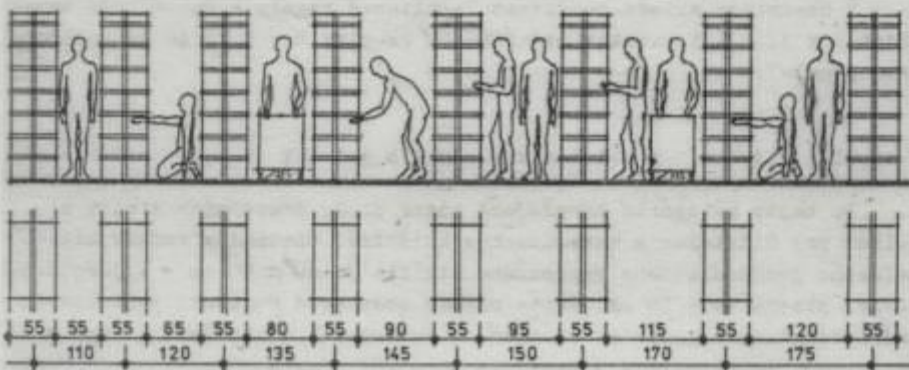
Rozestavit regály?

To umí každý (?)

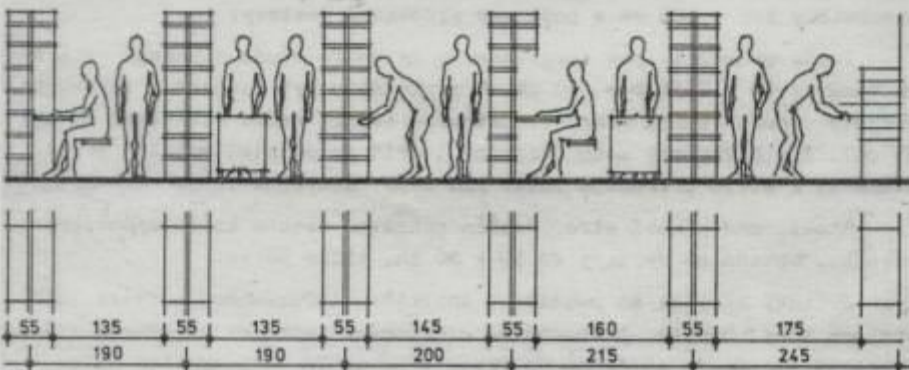
Ale raději si prohlédněte schéma, jak je rozestavit optimálně

OBR. 21 OPTIMÁLNE VZDIALENOSTI POLÍC PRE FORMÁTY SKUPINY "C" (MEDZERA 24 cm)

OBR. 22 MINIMÁLNE ODSTUPY REGÁLOV V RÔZNYCH VARIANTÁCH

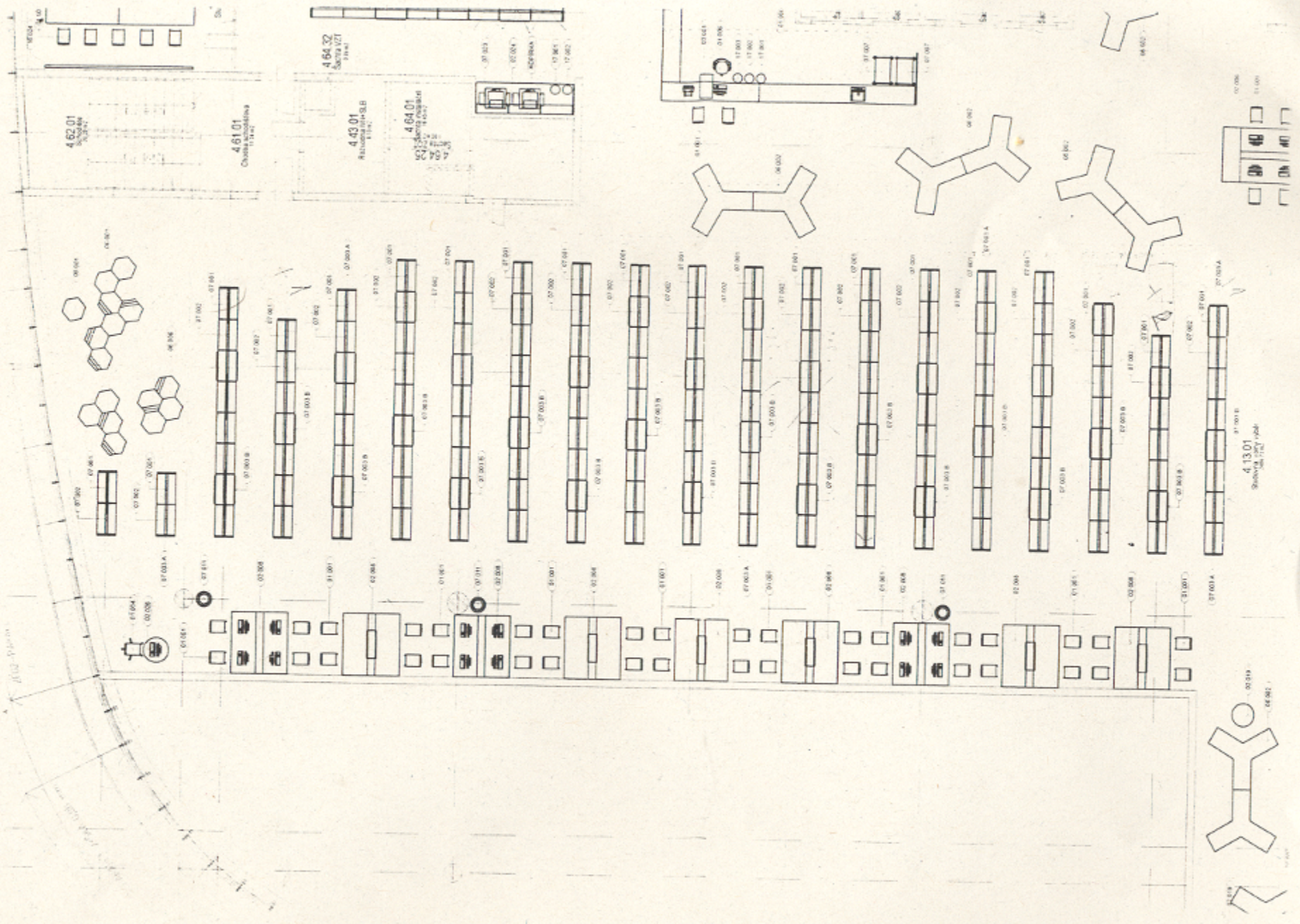

OBR. 23 DTTO AKO OBR. 22 PODĽA G. THOMPSON: PLANING AND DESIGN OF LIBRARY BUILDINGS.

A teď anketa:

- Zhodnoťte rozestavění regálů pro NTK ve 4. NP – sektor B, jak je původně navrhli projektanti

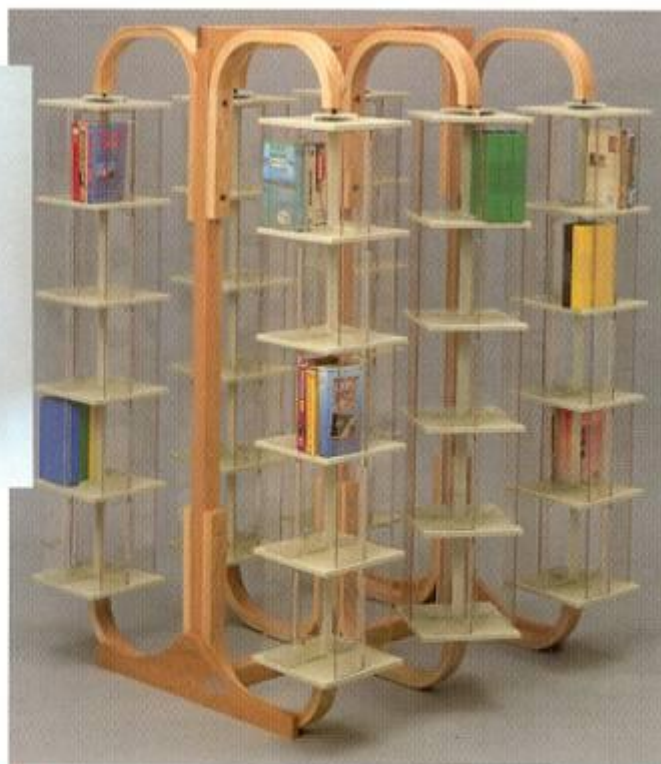
Je to ještě regál nebo už prezentační nábytek?

 3922 Four Tower Vista

Vista Islands – Smoothly Styled

Contemporary Curves for Your Collections

 3931 Six Tower Vista

 3912 Three Tower Vista

Prezentační nábytek

- Z prospektu německé firmy
Einkaufszentrale GmbH v Reutlingenu)
Nezbytná součást každé knihovny
na západ od nás

Příklad pohodlného (až až) sedacího nábytku (KK KV)

Pulty a stoly

- Jediná jistota (a ani ta ne): výška 72 cm

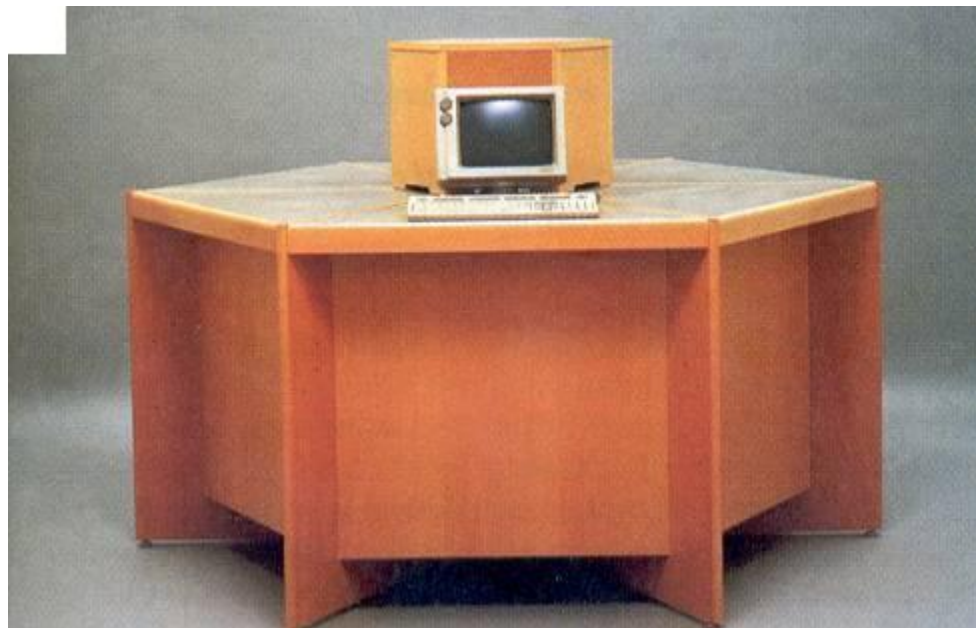
Příklady výpůjčních pultů (tento je z dílny Institut für Bibliotheksdesignne)

Příklady čtenářských pracovních míst
(Čtenářské místo je místo vyhrazené pro uživatele)

Čtenářské pracovní místo s PC

„Hnízdo“ počítačových pracovních míst

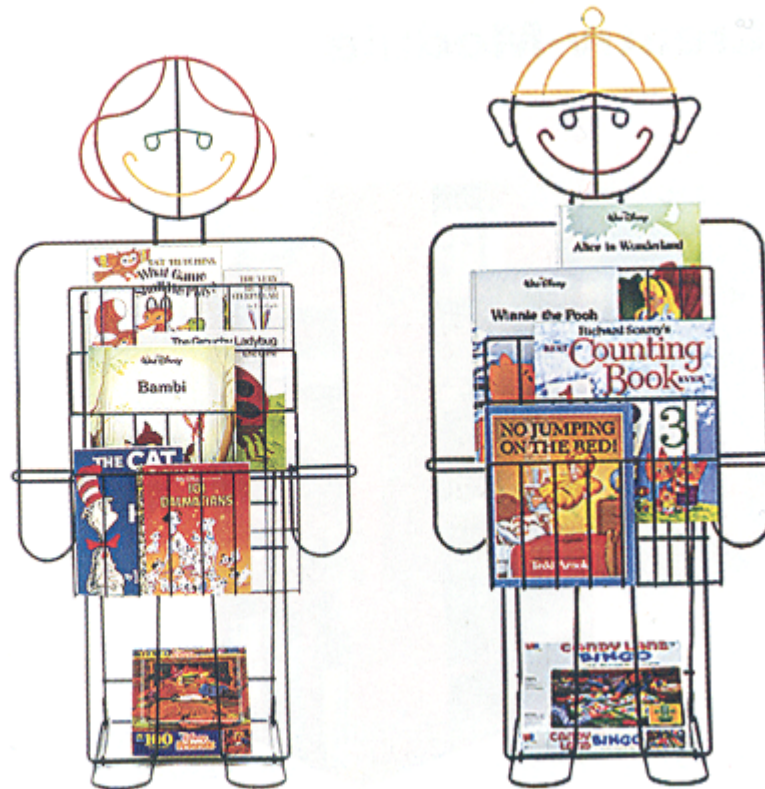
Čtenářské pracovní místo - OPAC

Knihovna jako prostor
všech (skoro) možností
s využitím
jakkoli nápaditého mobiliáře
./.

Hugo a Lisa

Neobvyklé poličky na knihy z nabídky firmy Eichmüller

Sport do knihovny (nabízí Institut für bibliothek design)

Všechny uvedené faktory –

prostor, světlo, barvy, mikroklima, zvuk, technologie

materiál a mobiliář –

v případě harmonického souladu -

vytvářejí kvalitní prostředí, které působí

na všechny smyslové orgány návštěvníka, a to

takto:

zrak 87%

sluch 7%

čich 3,5%

hmat 1,5%

chuť 1%

Takže nyní na sebe nechte působit
všechny smyslové orgány a
hodnoťte následující záběry
interiérů

Pohádkový Černý dýmant

Nahlíželi jste nejdříve do knihovny
v Abu Zabí
a poté do vstupní haly knihovny AV
ČR

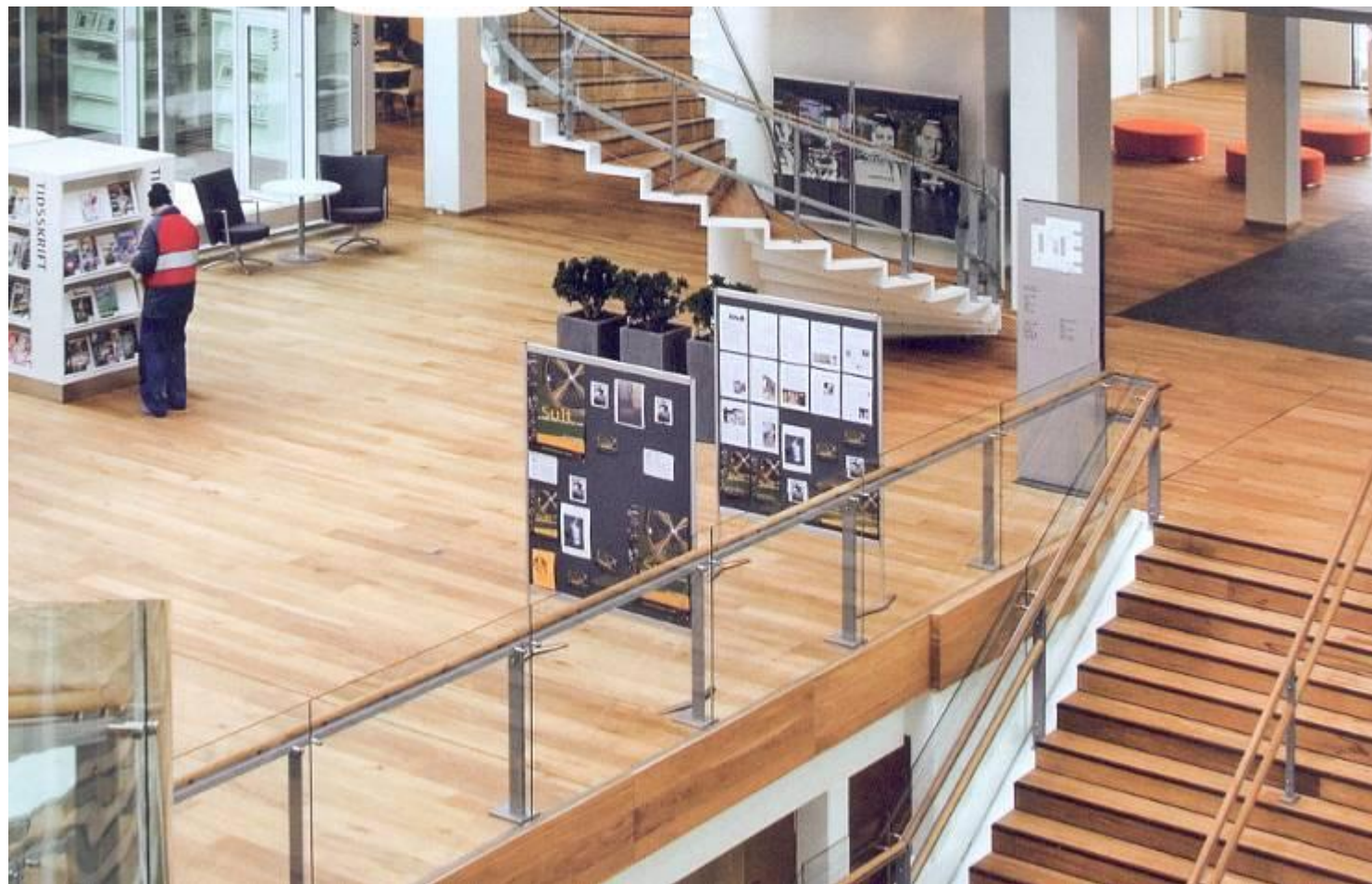
Právě jste navštívili krajskou knihovnu Karlovy Vary

- Výklad Vám podávala paní ředitelka Dr. Žáková
- A nyní nahlédněte bez výkladu do Knihovny univerzitního kampusu v Brně - Bohunicích

Interiér veřejné knihovny v Koldingu (Dánsko)

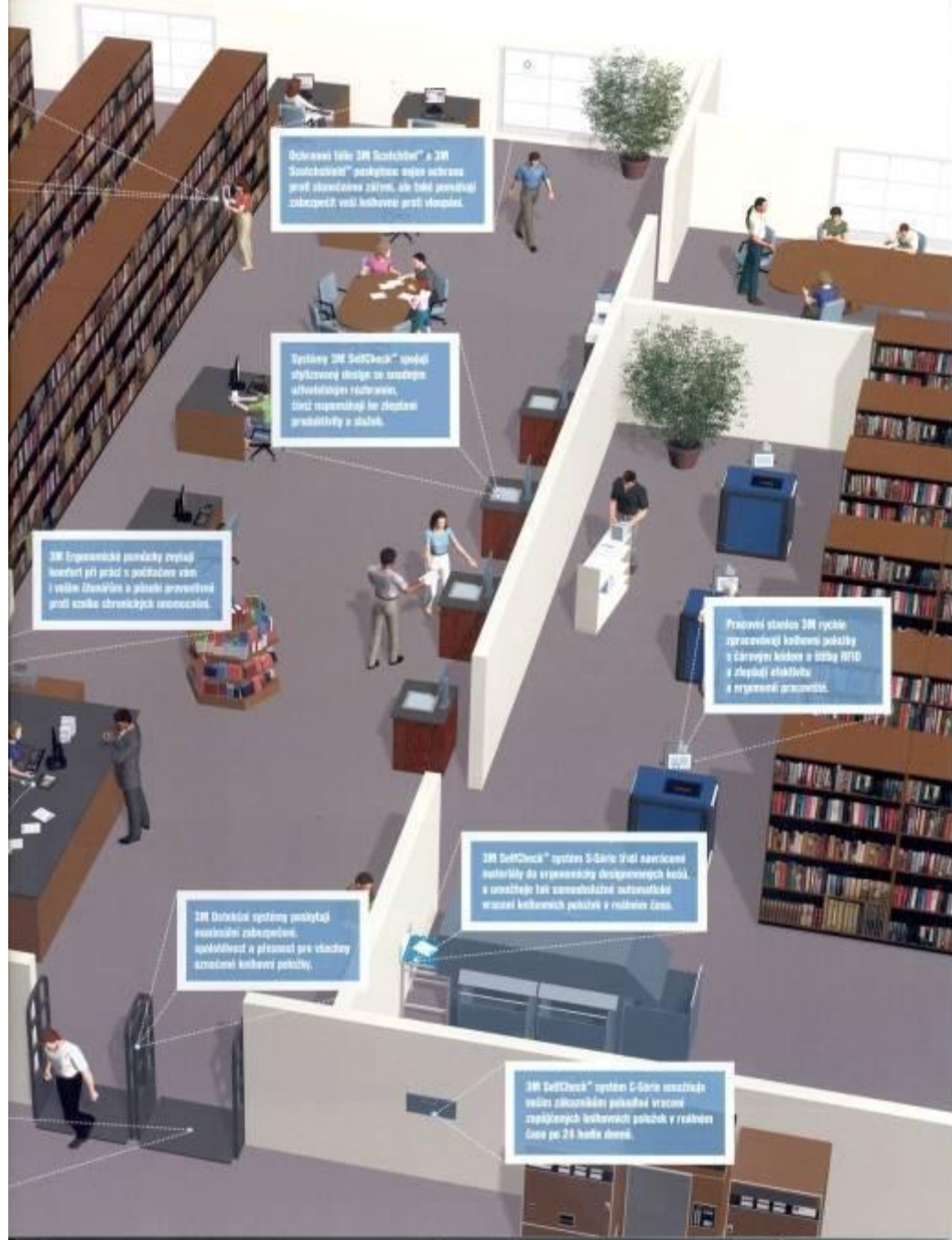

Dívali jste se do interiéru
Německé knihovny
ve Frankfurtu nad Mohanem

Kopule!

V knihovně Akademie informačních technologií
ve Stamfordu, USA

Ochrana tisku 3M Scotch® a 3M Scotchmate® poskytuje nejen ochranu proti šmouhání zářiv, ale také pomáhá zabránit vlně knihovny proti vlhkosti.

Systemy 3M SelfCheck™ spojují stylizovaný design se snadným užíváním a rychlým procesem, díky kterému lze zjednodušit a zkrátit průběh práce.

3M Ergonomické pracovní stoly zvyšují komfort při práci a pomáhají vám i velké množství a práci s různými typy knihovních materiálů.

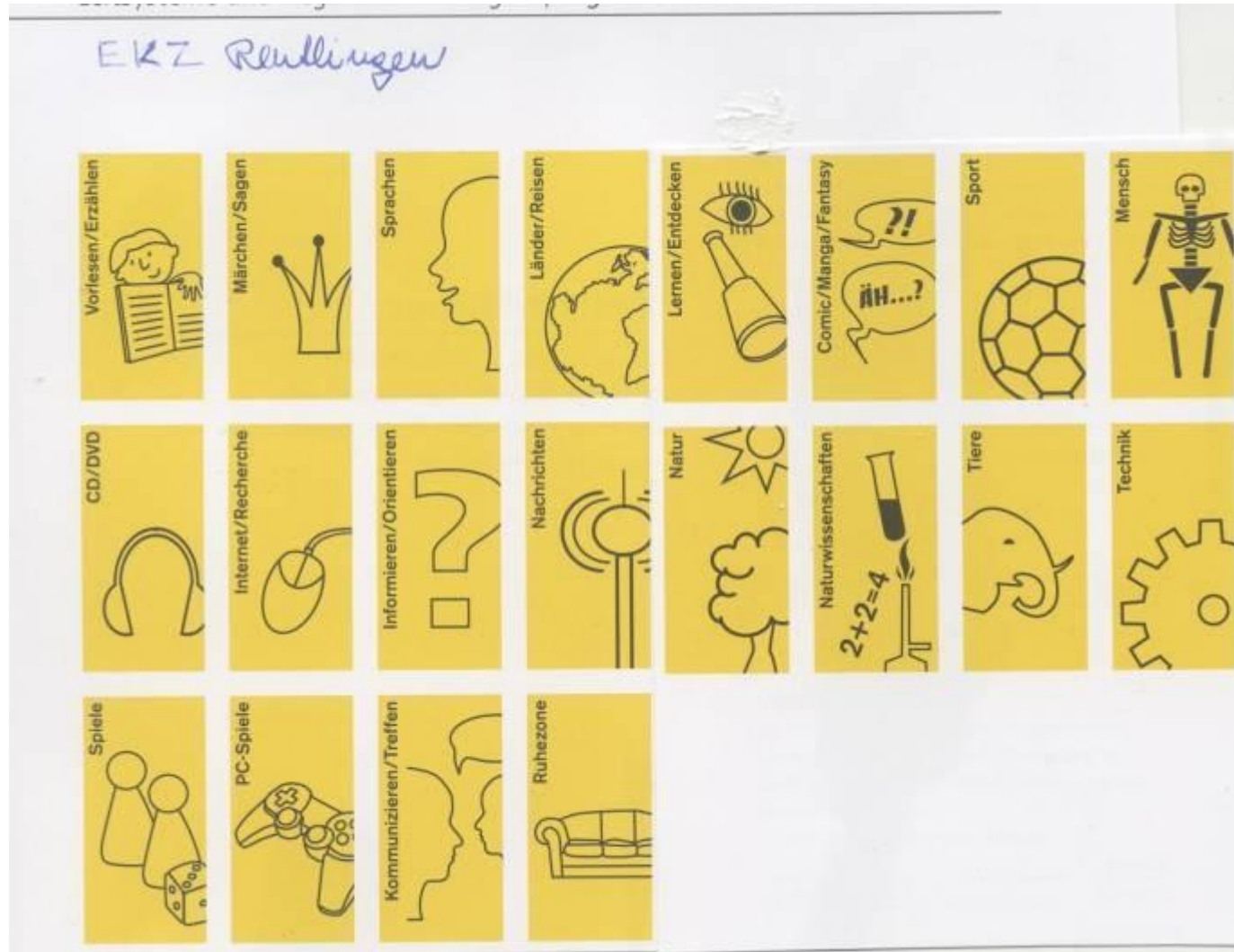
Pracovní stanice 3M rychle zpracovávají knihovní položky a čárový kód a listy RFID a poskytují okamžitou a přesnou správu.

3M SelfCheck™ systém S-Gate 3/4d naerované materiály do ergonomicky designovaných bodů, a umožňuje tak samostatně a bezvadně zpracovat knihovní položky a realistický čas.

3M Dolekova systém poskytl maximální zabezpečení, spolehlivost a přizpůsobivost pro všechny druhy knihovních položek.

3M SelfCheck™ systém C-Gate umožňuje větší kapacitu proskladování vracení zaplacených knihovních položek a realistický čas po 24 hodině dle.

Velká knihovna se neobejde bez informačního kódu, zde piktogramy firmy Schulz ze Speyeru

Dispoziční řešení

- Nebo spíše jen některé klíčové otázky nebo souvislosti, ve kterých se chybuje, nebo jejichž koncepce může být kontroverzní.
A v hledáčku jsou zejména:

vstupní prostory a kontrolní bod

čtenářské prostory (s maximem computerizovaných míst)

nápadité dětské oddělení

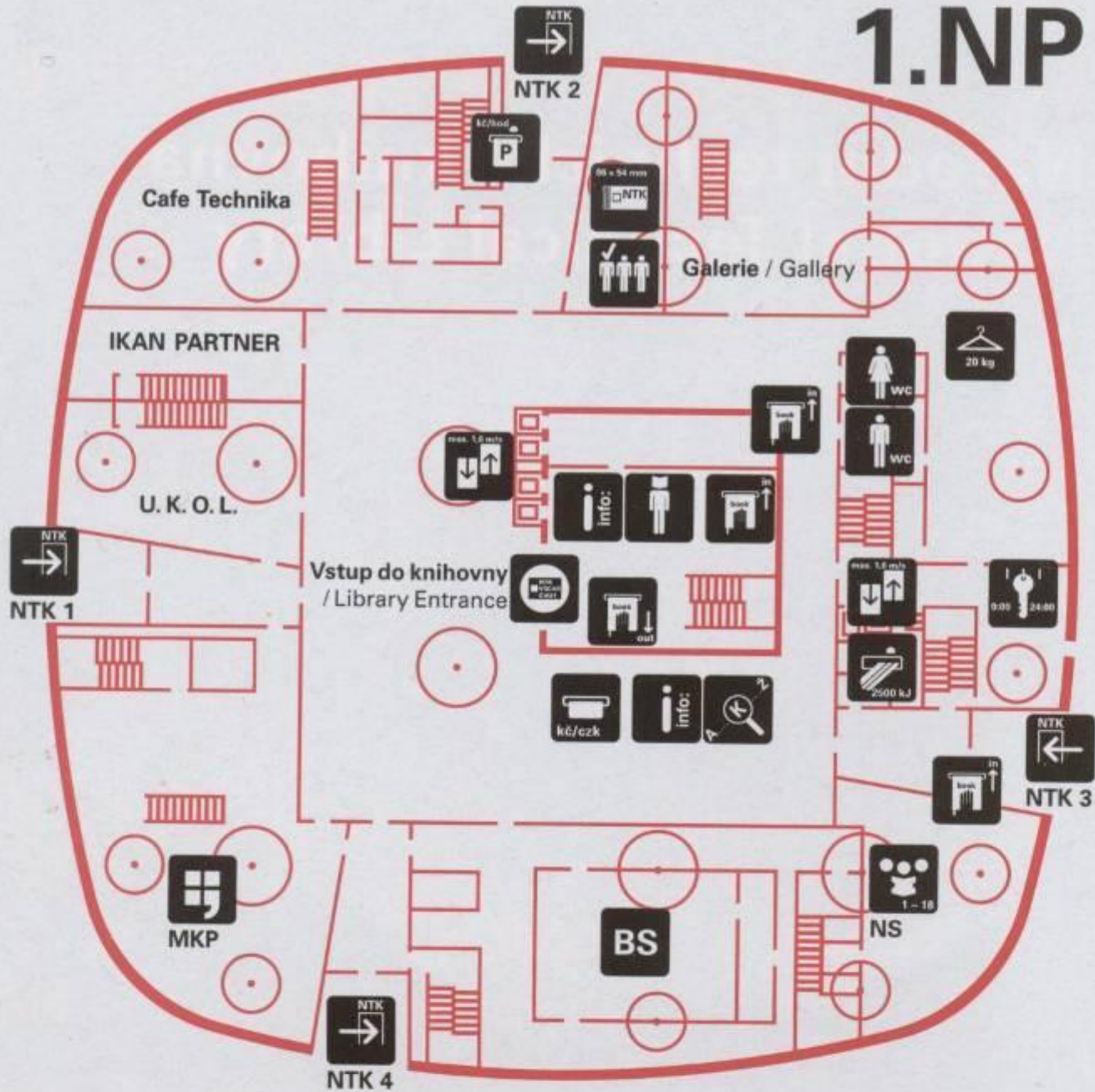
prostor pro setkávání

skladiště, resp. jeho lokalizace a návaznost na výtahy

parkoviště a koliště

Nyní uvidíte dispoziční řešení 1.NP v NTK Praha

1.NP

Vstup kontra kontrolní bod

- Prvá tendence: co nejvíce k tomu vhodných prostor umístit před kontrolní bod
- Druhá tendence: maximum prostor lokalizovat za kontrolní bod

Koliště – zapomněli v Drážďanech na
cyklisty nebo ne?

Aneb: knihovna začíná už před vstupem

Artefakt pro děti v dětském odd. v Liberci Je to nápadité?

Interiér zítřka ?

ZÁVĚR

Interiér – jak bylo vidno – je celé vnitřní prostředí, které návštěvníka (a též zaměstnance) obklopuje. Je vytvářen s cílem maximálně jim umožňovat uspokojování kulturních a informačních potřeb a působit na jejich estetické vnímání.

Úplně na závěr:
působ a přívětivost knihovny netkví
ani tak v exteriéru
(makroarchitektuře) jako v jejím
(nápaditém) interiéru
(mikroarchitektuře),
který umožňuje poskytovat
PŘÍVĚTIVÉ SLUŽBY